

aile

DİVANET AYLIK DERGİ'SİNİN ÜCRETSİZ EKİDİR | HAZİRAN 2017

ÇOCUK İŞÇİ OLMANIN ANLAMI

HİKMET YOLU:
İMTİHAN

RAMAZANI UĞURLARKEN

GÖÇ VE GURBET:
ALMANYA

DEPRESYONU
ANLAMAK

HİDAYET TÜRKOĞLU İLE SÖYLEŞİ

Gençlerimizin
kendilerine uygun
bulacakları
branşlarda
odaklı, ahlaklı
ve çok çalışarak
hedeflerine
ulaşabileceklerini
bilmelerini
isterim.

■ MUHTACIN HAKKI
İNFAK

"Gerçekten, güçlükle beraber bir kolaylık vardır.
Öyleyse, bir işi bitirince diğ rine koyul. Ancak
Rabbine yönel ve yalvar."

İnřirah, 94/6-8.

Muhtacın Hakkı: İnfak

H

akların ihlal ve ihmal edilebildiği günümüzde üzerimizde her insanın, her canın hakkı olduğunu hatırlatmak ve hak duyarlılığını güçlendirmek zorunluluğumuz var. Biz de bu konuya dikkat çekmek amacıyla toplumda hak duyarlılığını yerleştiren ve pekiştiren “infak” konusuna yer verdik penceremizde. Dr. Fatma Bayraktar Karahan “Muhtacın Hakkı: İnfak” başlıklı yazısında infakın ferdî ve içtimai anlam ve faydalarına yer verirken, infak ederken dikkat etmemiz gereken incelik ve usullere de işaret ediyor. Özellikle infakın idrak etmekte olduğumuz ramazan ayına özgü bir ibadet ve amel olmadığını da hatırlatıyor bizlere.

“Biz Bize” köşemizde Sabri Akpolat, “Ramazanı Uğurlarken” yazısıyla son gününe kadar bu çok kıymetli ayın değerlendirilmesi gerekliliğini vurguluyor; temizliğe, bayram alışverişine kurban edilemeyecek bu günlerin ramazanın sonunda olduğuna işaret ederek. “Hikmet Yolu: İmtihan” yazısı ile Ayşe Bayraktar Barış ise sıkça karşımıza çıkan, zihinlerimizi meşgul eden; yaşadıklarımızı nasıl anlamlandırmalıyız, dünyadaki imtihanımızda nasıl bir anlam bulmalıyız, sorularına cevap arıyor.

“Ailece” köşemizde toplumumuzun en dertli olduğu hususlardan biri olan çocuk işçiliği konusunu Doç. Dr. Ercüment Erbay “Çocuk İşçi Olmanın Anlamı” yazısında masaya yatırıyor ve çözüm önerileri sunuyor.

Bu ayki söyleşimiz spor üzerine. Türkiye Basketbol Federasyonu Başkanı ve bir dönemin önemli basketbol oyuncusu Hidayet Türkoğlu ile gerçekleştirdiğimiz söyleşide spora, hayata ve başarıya dair pek çok ipucu bulacak aileler.

“Misafirimiz Var” köşemizin bu ayki konuğu ise acı vatan Almanya’yı tatlı hâle getirmek için gecesini gündüzüne katan kardeşimiz İbrahim... O; üçüncü kuşak olmanın avantajlarını, dezavantajlarını, ülkemizi ve Almanya’yı anlatıyor bizlere.

“Hayatın İçinden” köşemizde bu ay ramazan aylarının olmazsa olmazı ramazan davulculuğunu sizlere sunuyoruz. 17 yıldır aralıksız ramazan davulculuğu yapan Ahmet Bey’in hikâyesini okurken kâh hüznlenecek kâh tebessüm edeceksiniz ve bu geleneğin ne denli önemli olduğunu tekrar hatırlayacaksınız belki de.

Kırkambar, Yuvarlak Köşe, Bilgelik Hikâyeleri, Kalbe Dokunan Hikâyeler ve birbirinden ilginç pek çok yazımız yine okunmak için sizleri beklemekte.

Sizleri dergimizle baş başa bırakırken içinde bulunduğumuz ramazan ikliminin âlem-i İslam’a ve tüm dünyaya huzur, barış ve esenlik getirmesini Yüce Allah’tan niyaz ediyor; bizleri sağlık, sıhhat ve afiyetle bayrama erdirmesini diliyorum...

Dr. Faruk Görgülü

İÇİNDEKİLER

34 TBF BAŞKANI HİDAYET TÜRKOĞLU İLE SPOR ÜZERİNE

Muhammed Kâmil Yaykan

Gençlerimize inançla, çalışkanlıkla kendilerini iyi hissedecekleri bir spora yönelmelerini, profesyonel bir sporcu olmasalar bile gelecekte spor adamı ya da iyi bir taraftar olarak spora katkıda bulunmalarını ve hareketliliği hiç bırakmalarını tavsiye ederim.

10 KISA KISA
Sümeyye Akyüz

58 SERBEST KÜRSÜ
Merve Ünalı

60 KIRKAMBAR
Murat Öztürk

61 SİZDEN GELENLER

62 BULMACA
M. Kâmil Yaykan

64 FOTOĞRAFIN
ANLATTIKLARI

04

PENCERE Dr. Fatma Bayraktar Karahan

MUHTACIN HAKKI: İNFAK

Yüce Allah: "Mallarında, muhtaç ve yoksullar için bir hak var" demektedir. Öyleyse muhtaç ve yoksullara infak edilmediğinde hakları gasp edilmiş olur. Mal temizlenip arınmaz. Mal sahibi de gasp eden, hak yiyen olur. Tam da bundan belki de zekâtı verilmeyen mal bereket, mal sahibi infak etmediğinde huzur bulmaz.

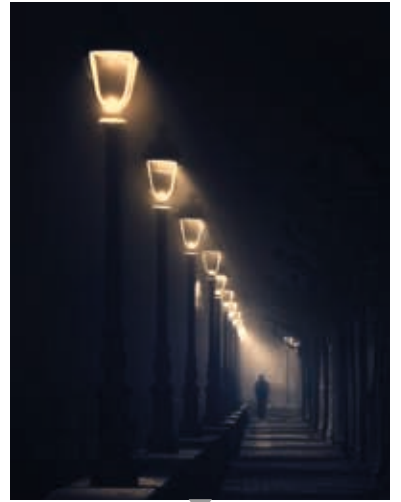

12 ÇOCUK İŞÇİ OLMANIN
ANLAMI

Doç. Dr. Ercüment Erbay

16 DEPRESYONU ANLAMAK
Prof. Dr. Salih Battal

22 RAMAZANI UĞURLARKEN
Sabri Akpolat

24 HİKMET YOLU: İMTİHAN
Ayşe Bayraktar Barış

18 SATİYE
Betül Şatır

28 BİR RAMAZAN KLASİÇİ...
DAVULCU VE MANİLERİ
Sümeyye Akyüz

40 ŞEKER GİBİ TATLI VE GİZEMLİ BİR KANYON: YENİCE ORMANLARI VE ŞEKER KANYONU
Seher Meriç

32 KEŞKE DEMEMEK İÇİN
Canan Cehri Akyol

38 EŞİKTEN GEÇİYORUZ
İbrahim Ethem Özer

46 GÖÇ VE GURBET: ALMANYA
Saliha Dilmaç

52 RAMAZANDA NASIL BESLENMELİYİZ?
Ayşe Nur Aksungur

56 SEZÂİ KARAKOÇ: RUH TEMBELLİĞİ

50 GECİKME
Hasan Karaca
Haziran, ramazan ve yine havalar çok sıcak. Fakat bu kez size oruçtan ve ramazandan bahsetmeyeceğim. Bahsetmeyeceğim, çünkü çok açım. Aç olunca da yemek üzerine konuşası gelmiyor insanın.

44 KIBRIS ŞEHİDİ HANIM SAHÂBİ: ÜMMÜ HARAM BİNT MİLHAN
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Esra Şahyar

54 İBN SİNA
Bekir Erdem
En çok tıp alanında bilinir. Ancak o aynı zamanda önemli bir felsefecidir. Tıp ve felsefenin yanında, mantık, matematik, geometri, astronomi, fizik, kimya, farmakoloji, edebiyat, müzik ve arkeolojide de söz sahibi değerli bir âlimdir.

57 OSMAN
Muhammed Kâmil Yaykan

aile

Diyanet İşleri Başkanı Adına
Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni
DR. YÜKSEL SALMAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
DR. FARUK GÖRGÜLÜ

Mali İşler ve Dağıtım Sorumlusu
MUSTAFA BAYRAKTAR

Yayın Koordinatörleri
**DR. FATMA BAYRAKTAR KARAHAN
SÜMEYYE AKYÜZ**

Tashihi
MUHAMMED KÂMİL YAYKAN

Arşiv
ALİ DURAN DEMİRCİOĞLU

Grafik-Tasarım
EVEN Medya
www.evenmedya.com
iletisim@evenmedya.com

Baskı
İleri Haber Ajansı Tanıtım İletişim
Matbaacılık Yayıncılık ve Teknik
Hizmetleri A.Ş.
Tel: 0212 454 32 90

Abone İşleri
Tel : 0312 295 71 96-97
Faks: 0312 285 18 54
e-mail: dosim@diyanet.gov.tr

İletişim
Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü Üni-
versiteler Mah. Dumlupınar Blv.
No: 147/A 06800, Çankaya/Ankara

Tel: 0.312 295 8661- 62
Faks: 0.312 295 61 92
ailedergisi@diyanet.gov.tr

Diyanet Aile Dergisi, Diyanet İşleri Başkanlığı yayın organıdır. Dergide yayımlanan yazı, konu, fotoğraf ve diğer görsellerin her hakkı saklıdır. İzinsiz, kaynak gösterilmeden her türlü ortamda alıntı yapılamaz.

「PENCERE」

MUHTACIN HAKKI

İNFAK

DR. FATMA BAYRAKTAR KARAHAN

Diyanet İşleri Uzmanı

Yüce Allah: “Mallarında, muhtaç ve yoksullar için bir hak var”
demektedir. Öyleyse muhtaç ve yoksullara infak edilmediğinde
hakları gasp edilmiş olur. Mal temizlenip arınmaz. Mal sahibi de gasp
eden, hak yiyen olur. Tam da bundan belki de zekâtı verilmeyen
mal bereket, mal sahibi infak etmediğinde huzur bulmaz.

İnfak, harcama yapmak, bitirmek, malı ve parayı elden çıkarmak anlamında bir kelime. Geçimsizlik, anlaşmazlık ve ara bozuculuk olan nifakı ortadan kaldırır, nifakın tam aksi... Çünkü toplumda adaletsizliğin ortaya çıkaracağı anlaşmazlıkları ancak elindekini paylaşarak gidermek mümkün. Malını, ekonomik gücünü sadece kendisi için değil başka insanlar için de kullanabilmekle... Komşusunun açlığını, soğuk kış gününde sırtında paltosu olmayan hiç tanımadığı bir çocuğun dardını hissedebilmekle...

Serbest piyasa, yeni teknoloji ile artan ürün çeşitliliği, gelişen ve genişleyen reklam ağlarının varlığıyla insanın madde ile olan bağına yeniden gözden geçirmesi gerektiği zamanla-

rı yaşıyoruz. Aslında var olduğundan beri insan, canlı cansız tüm varlıklarla ilişkisini doğru tanzim etmekten sorumlu. Sadece canlılara değil mala, maddeye bakışında, onları sarf edişinde dahi sorumluluğunu bilmek ve bu

sorumluluğa uygun davranabilmek ondan beklenen. Öyle ya tüm kâinat, taş, toprağı, suyu, havası ile ona emanet... Her biri tek başına ve sadece kendisi için kullanılamayacak denli değerli; üstelik hiç biri yalnız ona ait

Muhtacı fark etmeyip, hâlini hissetmeyip ve ihtiyacını gidermediğimizde yaşananlara ne diyelim? Kimi ve nasıl mesul turalım? Aç, açıkta olanı, çaresiz kalanı işleyeceği hangi cürüm için rahatlıkla suçlayalım? Naçar kaldığında dönüp yüzüne bakmadığımızdan, "Aç mısın?" diye sormadığımızdan nasıl ve hangi erdemleri bekleyelim? Toplumda huzuru ancak bu soruları kendimize, vicdanımıza yönelttiğimizde bulabileceğiz.

değil, ondan öncekilerden miras ve ondan sonrakilerin hakkı...

İnsanın mutluluğunu, dünyada barış ve huzuru hedefleyen İslam bu sorumluluğu hatırlatıyor ilk insandan beri. İnsanın madde ile mal ile sahip olduklarıyla ilişkisini doğru tanzim etmesini istiyor. Uyarıyor, fark ettiriyor ve Yüce Allah emrediyor; sadece kendisi için harcamamayı, ihtiyacı olana vermeyi ve malın hâkim olduğu değil mala hâkim insan olmayı... İşte insanın bu eğitiminin temel davranış biçimi ve ödevi olarak çıkıyor karşımıza infak.

İnfak, harcama yapmak, birtirmek, malı ve parayı elden

çıkarmak anlamında bir kelime. Geçimsizlik, anlaşmazlık ve ara bozuculuk olan nifakı ortadan kaldıran, nifakın tam aksi... Çünkü toplumda adaletsizliğin ortaya çıkacağı anlaşmazlıkları ancak elindekini paylaşarak gidermek mümkün. Malını, ekonomik gücünü sadece kendisi için değil başka insanlar için de kullanabilmekle... Komşusunun açlığını, soğuk kış gününde sırtında paltosu olmayan hiç tanımadığı bir çocuğun derdini hissedebilmekle...

Oysa muhtacı fark etmeyip, hâlini hissetmeyip ve ihtiyacını gidermediğimizde yaşananlara ne diyelim? Kimi

İnfak bazen tasadduk, zekât, fitır sadakası, kurban, hediye, iare bazen insanların istihdam edilecekleri meşru bir alanda yatırım ya da vakıf olarak çıkar karşımıza. Her biri toplumsal ve bireysel faydalarının yanında ibadettir bir diğer anlamıyla.

ve nasıl mesul turalım? Aç, açıkta olanı, çaresiz kalanı işleyeceği hangi cürüm için rahatlıkla suçlayalım? Naçar kaldığında dönüp yüzüne bakmadığımızdan, "Aç mısın?" diye sormadığımızdan nasıl ve hangi erdemleri bekleyelim? Toplumda huzuru ancak bu soruları kendimize, vicdanımıza yönelttiğimizde bulabileceğiz. Üstelik kendi iç huzurumuz için de bu soruların cevabını düşünmek ve vermek zorundayız. Öyle ya toplumsal barışın bir ön şartı olduğu kadar iyi bir mümin, takva sahibi inanan olmanın da ön şartlarından biri infak. Yüce Allah'ın ayetinde buyurduğu üzere: "O kitap (Kur'an); onda asla şüphe yoktur. O, muttakîler (sakınanlar ve arınmak isteyenler) için bir yol göstericidir. Onlar gayba inanırlar, namaz kılarlar, kendilerine verdiğimiz mallardan Allah yolunda harcarlar." (Bakara, 2/2-3.) Muttakî müminler mallarını Allah yolunda harcarlar çünkü her şeyin olduğu gibi servetin de asıl sahibinin Yüce Allah olduğunu bilirler (Bkz. Hadîd, 57/7.) ve her durumda farklı bir çeşidi ile infakı hayatlarında hâkim kılarlar.

İnfak bazen tasadduk, zekât, fıtır sadakası, kurban, hediye, iare bazen insanların istihdam edilecekleri meşru bir alanda yatırım ya da vakıf olarak çıkar karşımıza. Her biri toplumsal ve bireysel faydalarının yanında ibadettir bir diğer anlamıyla. Ve Allah yolunda cömertlik ve hak sahiplerine haklarını teslimidir de aynı zamanda. Yüce Allah: "Mallarında, muhtaç ve yok-

sullar için bir hak var" (Zâriyât, 51/19.) demektedir. Öyleyse muhtaç ve yoksullara infak edilmediğinde hakları gasp edilmiş olur. Mal temizlenip arınmaz. Mal sahibi de gasp eden, hak yiyen olur. Tam da bundan belki de zekâtı verilmeyen mal bereket, mal sahibi infak etmediğinde huzur bulmaz. Muhtacın hakkı iade edildiğinde ise insan mala düşkünlük ve hırstan arınır, iç huzura kavuşur. Daha duyarlı, cömert ve diğerkâm olur infak eden ve fakirlik korkusu, mala aşırı düşkünlük hırs ve zafiyetlerinden kurtulmuş

güçlü bir şahsiyet de kazanır. İnfak ile insan yoksunluk ve yoksulluğun tehdit ve sıkıntılarından da uzaklaşır. Çünkü infak yokluk ve yoksulluğun ortaya çıkarabileceği suçları, karışıklıkları, insan onurunu zedeleyen dilencilik ve dolandırıcılık gibi davranışları da engeller.

MUHTAÇ KİMDİR?

Muhtaç yani ihtiyaç sahibi; fakirdir, düşkündür, borçlu olan, boyunduruk altına alınıp esir ya da köle düşendir. Bazen de yolda kalandır, memleketinde varlıklı iken

Muhtaç yani ihtiyaç sahibi; fakirdir, düşkündür, borçlu olan, boyunduruk altına alınıp esir ya da köle düşendir. Bazen de yolda kalandır, memleketinde varlıklı iken yolda ihtiyaca düşer olandır o. Yetim, öksüz, dul yahut mülteci olarak da karşımıza çıkar bilir muhtaç.

yolda ihtiyaca düşer olandır o. (Bkz. Tevbe, 9/60.) Yetim, öksüz, dul yahut mülteci olarak da karşımıza çıkabilir muhtaç. Elinden geleni yaptığı halde normal ihtiyacını dahi karşılayamayacak durumda olandır o. Ve muhtacı bulmak da infak edenin vazifesidir. Zira muhtaç "hak sahibidir" malımızda. Onlar dile getiremese de bizim onları bulmamız ve hatta önce fark etmemiz icap eder. Fark edebilmemiz için ise onları Yüce Allah şöyle tanıtır: "Sadakalar, kendilerini Allah yoluna adayan, yeryüzünde dolaşmaya güç yetiremeyen fakirler içindir. İffetlerinden dolayı (dilenmedikleri için), bilmeyen onları zengin sanır. Sen onları yüzlerinden tanırsın. İnsanlardan arsızca

(bir şey) istemezler. Siz hayır olarak ne vererseniz, şüphesiz Allah onu bilir." (Bakara, 2/273.)

İhtiyaç sahiplerinden haberdar olmanın bazı bakımlardan kolaylaştığı günümüzde bu hususta istismarın da arttığı bilinen bir gerçektir. Bu sebeple muhtacı doğru tespit edebilmek için infakta Kur'an'ın en yakınlarından başlamak konusundaki yönlendirmesi de önemli bir yöntemdir. (Bkz. Nisa, 4/36.) Zira yakın akraba ve yakın komşudan başlamak yakındaki muhtacı daha kolay tespit edebilmek imkânı ile de ilgilidir. Diğer yandan Peygamber Efendimiz (s.a.s.): "Yoksula verilen sadaka bir, akrabaya verilen ise hem sa-

"Güzel söz ve bağışlama, arkasından incitme gelen sadakadan daha iyidir. Allah zengindir, acelesi de yoktur" buyuran Yüce Allah muhtacın incitilmemesini istemektedir.

daka, hem de sıla-i rahim olmak üzere iki sadaka sayılır" (Nesâî, Zekât, 82.) buyurarak en yakından başlamanın ayrıca sevabına işaret eder.

İnfak edilecek kimsenin doğru tespitinin önemi Kur'an-ı Kerim'in kimlere infak edilebileceğine dair detaylı açıklamaları ile ortaya çıkar. Müslümanın dikkatsizce, emin olmadan ve nereye gideceğini araştırmadan infak etmesi doğru bir tutum değildir. Zira sorumluluk sadece malın verilmesi ile düşmeyecek malın Allah'ın murat ettiği kimselere ulaştırılabilmesi ile ancak yerine getirilecektir. Gerekli ön araştırma ve gösterilecek dikkat infakın tüm ibadetlerde zorunlu olan şuru ile ilgilidir.

İNFAK ADABI

İnfak ederken doğru kişiye vermek kadar doğru bir verme usulü de üzerinde durulacak önemli bir husustur. Zira insan şahsiyetini zedeleyen, ezen bir infak usulü infakın maksadına aykırıdır. İnfakın muhtacın hakkı olmasının anlamı da budur. Bu sebeple infak borçlunun borcunu ödemesindeki mahcubiyeti ile icra edilmelidir. "Güzel söz ve bağışlama, arkasından incitme gelen sadakadan daha iyidir. Allah zengindir, acelesi de yoktur" (Bakara, 2/263.) buyuran Yüce Allah muhtacın incitilmemesini istemektedir. Üstelik bir karşılık, teşekkür ve minnet beklentisini de infak edenin taşıyamaması gerektiğini vurgulamaktadır: "Mal-larını Allah yolunda harcıyıp da arkasından başa kakmayan, fakirlerin gönlünü kırmayan kimseler var ya, onların Allah katında has mükâfatları vardır. Onlar için korku yoktur, üzüntü de çekmeyeceklerdir." (Bakara, 2/262.)

Veren el olmanın üstünlüğü ancak veriş biçimi ve niyetteki düzgünlük ile sağlanacaktır. Malını gösteriş için harcayan, başa kakmak ve incitmek suretiyle infak edenin hayırları boşa çıkacaktır. (Bkz. Bakara, 2/264.) Karşılığını Allah'tan bekleyerek, muhatabını minnet altına almadan ve gösterişten kaçınarak mümkün olduğu kadar ifşa etmeden infak edilmelidir. "Sadakaları açıktan verirsiniz ne güzel! Fakat onları gizleyerek fakirlere verirsiniz bu, sizin için daha hayırlıdır ve günahlarınızdan bir kısmına da kefarettir. Allah yap-

tıklarınızdan hakkıyla haberdardır." (Bakara, 2/271.) Ayet-i kerimde istenen bu gizlilik, zekât alan ile veren arasında, zekât veren ile toplum arasında oluşacak olumsuz karşılık beklentisi, mahcubiyet, riya ve gösteriş duygularını ortadan kaldıracaktır. Diğer yandan Allah Resulü'nün "Sağ elinin verdiği, sol elinin bilmeyeceği" nebevi ilkesi de bu amaca yöneliktir.

İnfakta olmazsa olmaz bir diğer dikkat edilecek husus da kişinin "gönül hoşluğu" ile "sevdiğinden" vermesidir. Şeytanın fakirlik korkusu ile verdiği cimrilikten arınarak (Bkz. Bakara, 2/268.), istekle ve sevgiyle infak etmesidir. Verilecek olanı doğru miktarda vermek, mali yardımda "sevdiğinden" esasına uyarak infak etmek esastır. Atacağı, kullanamayacağını, yemediğini

yahut giymediğini infak etmeye kalkmak yapılanı bir iyilik olmaktan çıkarır, bir aldatma bir göz boyamaya çevirir. Üstelik bu aldatma kişinin kendisini aldatması, kandırmasıdır. Nitekim Yüce Allah: "Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça iyiliğe asla erişemezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu bilir" (Âl-i İmran, 3/92.) buyurmaktadır.

İNFAK BİR AY DEĞİL HER AYDIR

Ramazan-ı şerif gibi manevi duyguların güçlendiği vakitlerde infakın arttığı görülmektedir. Ancak malın elde edilmiş zamanı ile mukayyet zekât ve fitır sadakası için bir zaman sınırlandırması bulunmakla birlikte infak için böyle değildir. Zira aç olan darda kalan ve muhtaç olan var olduğu müddetçe infak da var olmalı devam etmelidir. Üstelik bu devamlılık ile infakın bir ahlaka, bir alışkanlığa da dönüşmesi sağlanacaktır. Büyütüp yetiştirdiğimiz çocuklarımız ve gençlerimiz için de örnek olabilmenin yolu bu devamlılıkta saklıdır. Anne babasının yılın her vakti muhtacı görüp gözetmesine şahit olan çocuklar infakı ve infakın sağladığı tarifsiz mutluluğu ancak böyle öğreneceklerdir. Bugün infakla merhamet etmeyi, paylaşmayı, diğerkâm olmayı öğrenen çocuklarımız yarın bize de birbirlerine de daha merhametli ve cömert davranabileceklerdir. Böylelikle Kur'an'da sevabının bire yedi yüz misli olduğu (Bakara, 2/261.) ifade bulan infak; alışkanlıkları, aile gelenekleri ve hayat düsturları olacaktır.

Ramazan-ı şerif gibi manevi duyguların güçlendiği vakitlerde infakın arttığı görülmektedir. Ancak malın elde edilmiş zamanı ile mukayyet zekât ve fitır sadakası için bir zaman sınırlandırması bulunmakla birlikte infak için böyle değildir.

TEMİZ TOPLUM, TEMİZ ÇEVRE

Uygarlığın gelişmesiyle birlikte kırlarda, köylerde ve doğal çevrede yaşayan insanların şehirlere göç etmesi sonucu artan nüfus doğal çevrenin de bozulmasına sebep oldu. Yeşil alanların olduğu arazilere veya parklara apartman ve yüksek katlı binaların yapılması büyükşehirlerde neredeyse doğal çevre bulmayı zor hâle getirdi. Bunun yanında diğer en büyük sorun da çevrenin kirlenmesi oldu. Sular kirlentildi. Deniz hayvanlarının yaşam ortamları bozuldu. Kirli sularda avlanan balık ve deniz ürünlerini tüketmek hastalıklara yol açtı. Yakıtların gereği gibi kullanılmaması sonucu kirlenen hava solunum yolları hastalıklarını artırdı. Toprağın kirlenmesi de verimi azalttı, bitki hastalıkları çoğaldı. Toprağın, suyun ve havanın kirlenmesiyle diğer canlılarla birlikte insanoğlu kendine zarar veriyor aslında. Ülkemizde doğal çevrenin korunması için 1978 yılında Türkiye Çevre Sorunları Vakfı, daha sonra da Çevre Müsteşarlığı kuruldu. Müsteşarlık tarafından Çevre Koruma Haftası olarak kabul edilen 5-11 Haziran tarihleri arasında ise okullarda öğrencilere doğal çevrenin korunması öğretilir. Hafta boyunca radyo ve televizyonda halka çevre kirlenmesi ile ilgili bilgiler verilir.

Türk Hava Kuvvetleri kuruldu.
(1 Haziran 1911)

Süleymaniye Camii ibadete açıldı.
(7 Haziran 1557)

Kıbrıs'ta, Türk Anayasası 230 oya
karşı 37.502 oyla kabul edildi.
(9 Haziran 1975)

Kızılay kuruldu.
(11 Haziran 1868)

II. Bayezit ve Cem Sultan arasında
Yenişehir Savaşı yapıldı.
(20 Haziran 1481)

Anadolu'ya toplu Yunan
saldırısı başladı.
(22 Haziran 1920)

Hatay'ın anavatanına ilhakına ait
antlaşma Ankara'da imzalandı.
(23 Haziran 1939)

Kore Savaşı başladı.
(25 Haziran 1950)

Darüşşafaka kuruldu.
(29 Haziran 1873)

Türkiye, Dünya Kupası'nda
üçüncü oldu.
(29 Haziran 2002)

YAZ KUR'AN KURSLARI BAŞLIYOR

Okulların kapanmasıyla birlikte Diyanet İşleri Başkanlığımızca düzenlenen yaz Kur'an kursları her yaş grubuna hitap eden bir anlayışla yola çıkıp, öğrencileri Kur'an'la buluşturmaya devam ediyor. Gerektiğinde sabahçı ve öğlenci şeklinde eğitim veren yaz Kur'an kursları ve camilerde Kur'an öğretiminin yanı sıra; temel dini bilgiler, çocukların gelişimi ve kaynaşması için farklı sportif faaliyetler ve öğrenilen bilgilerin unutulmaması için bilgi yarışmaları da düzenleniyor. Kurslar arası futbol, voleybol turnuvaları, yüzme yarışları, gezi ve piknikler ile çocuklar keyifli bir yaz tatili geçiriyor. Ayrıca Başkanlığımızın 2013 yılında başlattığı 4-6 yaş grubuna yönelik Kur'an kurslarına ilgi her geçen gün artıyor. Bu kapsamda şimdiye kadar 2 bin 803 Kur'an kursu açılırken, yaklaşık 70 bin çocuğumuz kurslarda eğitim alıyor. Programın öncelikli hedefi; çocukların yaşları gereği ihtiyaç duydukları gelişim süreçlerine katkıda bulunmak ve çocuklara değerler eğitimi vermek. Program kapsamında öğrencilere Kur'an-ı Kerim'i içerik, ses ve şekil olarak yine kendi yaş grubuna uygun olarak tanıyabilmesi yönünde eğitimler de verilmeye devam ediliyor.

BAĞIMLILIK ÖLDÜRÜR!

Madde bağımlılığı; vücudun işlevlerini olumsuz yönde etkileyen maddelerin kullanılması, bundan dolayı zarar görüldüğü hâlde bu maddelerin kullanımının bırakılmamasıdır. Uyuşturucu bağımlılığı ve kaçakçılığına dikkat çekmek amacıyla Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi'nin hazırladığı Dünya Uyuşturucu Raporu'na göre dünya genelinde madde kullanım bozukluğu olan kişilerin sayısı, 6 yıldan beri ilk defa artarak 27 milyondan 29 milyona ulaşmış bulunuyor. Madde kullanım bozukluğu olan her 6 kişiden ancak 1'i tedavi oluyor. 2016 raporunda uyuşturucuya bağlı ölümler Asya'da 85.900, Amerika'da 52.500, Afrika'da 39.200 olarak kaydedildi. Birleşmiş Milletler; ülkelerin ve STK'larının politikalarını belirlerken, bilimsel verilere dayandırmaları ve uyuşturucu kullanıcılarının damgalanmasının önlenmesi uyarısında bulunuyor. Özellikle Batı ülkelerinde uyuşturucunun kabul edilebilirliğinin artmasına paralel olarak esrar kullanımında da tırmanış görülüyor. Geçtiğimiz on yıl içinde birçok bölgede esrar kullanımı için tedavi olmaya başlayan kişi sayısında ise artış olduğu belirtiliyor.

KAN VER, DİRENÇLİ KAL!

Ülkemizde 1957 yılında ilk Kızılay Kan Merkezlerinin açılması ile kan bağıışı önem kazanmıştır. Buna rağmen yıllık kan bağıışı oranı nüfusun %2'si kadardır. Üstelik bu bağıışın %35'i askerlerden elde edilir. Bu yüzden sivil bağıış oranı neredeyse %1 civarındadır. Kan bağıışı oranının bu kadar düşük olmasının temel sebepleri toplumun duyarsızlığı ve konuyla ilgili önyargılardır. Hatta bu konudaki en yaygın önyargı, kan vermenin kansızlığa neden olacağı inancıdır. Oysa gerçekleşen kan bağıışı günlük hayatınızı etkilemeyecek miktardadır. (Vücuttaki kanın 1/13'ü) Kan bağıışı, kalp krizi ihtimalini yüzde 90 azaltır. Kan verdikten sonra kandaki yüksek yağ oranı düşer. Bu durum baş ağrısı, stres, yüksek tansiyon ve yorgunluk gibi rahatsızlıkların giderilmesine katkı sağlar. Kan verince kan hücreleriniz yenilenir. Bu sayede spor yapmış gibi zinde olur, gençleşirsiniz. Kan vermenin en büyük faydası ise hiç tanımadığınız birine yardım etmek, birinin veya birilerinin hayatını kurtarmak düşüncesidir ki bu paha biçilemez değerdedir.

DOĞAL BİR ANTİBİYOTİK: DUT VE DUT KURUSU

Yaşıyla kurusuyla, beyazıyla siyahıyla yaz aylarında tükettiğimiz dut her şekilde sağlığımız için çok faydalıdır. İyi bir antioksidan kaynağı olan dut, hastalıklara karşı koruma sağlar. Anadolu'da beyaz dut ve yapraklarının bazı iltihaplı hastalıklara karşı kullanıldığı Osmanlı'dan beri bilinmektedir. Dut yapraklarında kendine özgü doğal antibiyotik ve anti-septik özelliği olan etkin maddeler bulunmaktadır. Uzmanlar, şeker hastalarının kapanmakta geciken yaralara karşı taze dut yaprağından hazırlanmış ve ılık olarak uygulanacak dut yaprağı çayı pansumanının ise iyi bir destekleyici olduğunu söylüyor. Kuru dut ise genelde çayın yanında tatlandırıcı olarak tercih edilir. Bunun yanında beyaz dut kurusu egzama için çok faydalıdır. Dut kurusu C ve K vitaminleri başta olmak üzere protein, lif, kalsiyum ve büyük bir demir kaynağıdır. Sağlık açısından oldukça faydalı bir yemidir. Kan şekerini düzenleyici etkisi vardır. Böbrek taşı sorunu olan kişilere ise dut ve dutla alakalı besinlerden uzak durmaları önerilir.

Çocuk işçi olmanın anlamı

DOÇ. DR. ERCÜMENT ERBAY
Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi

Mevsimlik çalışan işçi çocuklar, Beyşehir

Çocukluk; gelişimin yoğun olarak devam ettiği, bakım ve korunma gerektiren bir olgunlaşma sürecidir ve insan yaşamında oldukça önemli bir noktada bulunmaktadır. Yetişkinliğe ve geleceğe uzanan bir köprü olarak çocukluk, başarılı bir hazırlıkla ve olumlu donanımlarla geçirilmek durumundadır.

Yaşamdaki en temel değerlerin, tutumların, becerilerin ve yetkinliklerin temeli çocukluk döneminde atılır. Bu süreçte çocukların gelişimlerine engel olabilecek kötü koşullardan korunmaları, oyun oynayarak, eğlenerek çocukluklarını yaşamaları ve eğitimlerine devam etmeleri onların gelişimleri açısından büyük önem taşımaktadır.

Çocukların başarılı bir şekilde geleceğe hazırlanmalarının önünde çeşitli engeller bulunmaktadır. Bu engellerin en önemlilerinden birisi de çocuk işçiliğidir.

Çocuk işçiliği, çocukların karşı karşıya oldukları sosyal sorunlar içerisinde önemli bir yere sahiptir. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin de vurguladığı önemli konulardan birisi olan çocuk işçiliği; çocukların fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişimlerinin önünde ciddi bir engel teşkil etmektedir.

Türkiye, çocuk işçiliğinden muzdarip olan ülkeler arasındadır. Çocuk işçiliği özellikle tarım, sokak ve sanayi sektörlerinde gözlenmektedir.

Çocuk İşgücü Anketi sonuçları 2012 verilerine göre kurum-

sal olmayan nüfusun %20, 6'sını 6-17 yaş grubu çocuklar oluşturmaktadır. Türkiye genelinde 6-17 yaş grubundaki çocuk sayısı; 2012 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında uygulanan Çocuk İşgücü Anketi sonuçlarına göre 15 milyon 247 bin kişidir. Bu yaş grubundaki çocukların %66,5'i kentsel, %33,5'i kırsal bölgelerdedir. Çocukların %91,5'i bir okula devam ederken, %8,5'i okula devam etmemektedir. Yaş grupları itibarıyla, 6-14 yaş grubundaki çocukların %97,2'si; 15-17 yaş grubundaki çocukların ise %74,7'si okula devam etmektedir.

Çalışan çocuk sayısı 6-14 yaş grubunda 292 bin kişi, 15-17 yaş grubunda ise 601 bin kişidir.

Ekonomik faaliyette çalışan 6-17 yaş grubundaki çocukların istihdam oranı %5,9'dur. Bu yaş grubundaki istihdam oranı 2006 yılı sonuçlarına göre aynı düzeyde kalırken, çalışan çocuk sayısında 3 bin kişilik artış gerçekleşti. Çocukların istihdam oranı; 6-14 yaş grubunda %2,6, 15-17 yaş grubunda ise %15,6'dır. Türkiye genelinde 6-17 yaş grubunda istihdam edilen çocukların %44,8'i kentsel, %55,2'si kırsal yerlerde yaşamakta olup, %68,8'i erkek ve %31,2'si ise kız çocuklarıdır.

Çalışan çocukların %49,8'i bir okula devam ederken, %50,2'si okula devam etmemektedir. Yaş grupları itibarıyla, 6-14 yaş grubundaki çalışan çocukların %81,8'i, 15-17 yaş grubundaki çalışan çocukların ise %34,3'ü bir okula devam etmektedir.

Şanlıurfa

Okula devam eden 6-17 yaş grubundaki çocukların %3,2'si ekonomik işlerde ve %50,2'si ev işlerinde faaliyet gösterirken %46,6'sı herhangi bir faaliyette bulunmamaktadır. Bu yaş grubunda okula devam etmeyen çocukların ise; %34,5'i ekonomik işlerde ve %38,8'i ev işlerinde faaliyet gösterirken %26,7'si herhangi bir faaliyette bulunmamaktadır.

Çocukların önemli bir kısmı çocuk yaşta çalışmak zorunda kalıyor. Türkiye İstatistik Kurumu'nun "Türkiye'de İstatistiklerle Çocuk, 2015" çalışmasına göre; Türkiye nüfusu 2015 yılı sonunda 78 milyon 741 bin 53 iken çocuk nüfus 22 milyon 870 bin 683 oldu. Birleşmiş Milletler tanımına göre "0-17" yaş arasını içe-

ren çocuk nüfus, 1935 yılında toplam nüfusun %45'ini oluştururken 2015 yılında toplam nüfusun %29'unu oluşturdu.

İşgücüne Katılma Oranı 15-17 yaş arasında %21'dir. Erkek çocuklarda işgücüne katılma oranı 2014 yılında %29,4 iken 2015 yılında %28,6'ya düştü. Kız çocuklarında ise bu oran 2014 yılında %12,1 iken 0,9 puanlık bir artışla 2015 yılında %13'e yükseldi.

Çocuk işçiliği; çocukluk döneminde olan bireylerin, yetişkinlerin görev yaptığı yerlerde ve koşullarda çalışmasıdır. Bu tanımda vurgulanmak istenen, yetişkinler için tasarlanmış işlerin çocuklar tarafından yerine getirilmesidir.

Yetişkinlerin yaptığı işler, ağır

Meslek hastalıkları ve iş kazaları açısından en tehlikeli sektörlerden biri olan mevsimlik gezici ve geçici tarımda çocuk işçiliği aynı zamanda çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri arasında yer almaktadır.

ve uzun süreli olmakta ve çocukların gelişimlerini olumsuz etkileyecek bir tarzda yürütülmektedir. Ağır iş koşullarının haricinde çocuklar, işyerinde çeşitli istismar durumlarına da maruz kalabilmektedir. Bu nedenlerle çocuk işçiliği; çocukların fiziksel, sosyal, bilişsel ve psikolojik gelişimlerinde sıkıntılara yol açmaktadır.

Çocukların çalışma alanlarına bakıldığında; genellikle tarımsal alanlarda, hizmet sektöründe, küçük sanayi işletmelerinde ve sokaklarda çalıştırıldıkları görülmektedir.

KURUMLAR VE MEKANİZMALAR

Bu noktada kapsamlı bir işbirliği sürecine ivedilikle girilmelidir. İlgili kurumlar bir

balık ağı gibi toplumu örmeli ve hiçbir çocuk bu ağdan istihdam yaşamına düşmemelidir. Ailelerin çocuk hakları ve çocuk işçiliğinin zararları hakkında bilinçlendirilmesi ve aynı zamanda maddi yönden desteklenmesi sürecin olmazsa olmaz bir parçasıdır.

İlgili kurumlar ve öneriler şu şekilde sıralanabilir:

Alo 183 Çağrı Merkezi: Aile, kadın, çocuk, engelli, yaşlı, şehit yakınları ve gazilere yönelik hizmetler hakkında bilgilendirme ve yönlendirme sağlayan bir hattır. Ayrıca ihmal, istismar ve şiddet vakaları veya töre ve namus cinayetlerinin önlenmesi için tedbir mahiyetindeki ihbarlar da alınmakta olup, durumun aciliyeti göz önünde tutularak, vakanın bulunduğu ilin acil müdahale ekip sorumlusuna ve/veya kolluk kuvvetlerine bildirilerek müdahale edilmesi sağlanmaktadır.

ASPB Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Sosyal Rehabilitasyon Daire Başkanlığı: Sosyal Rehabilitasyon Hizmetleri Daire Başkanlığı'nın görevlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir:

- Sokakta yaşayan / çalıştırılan çocuklara yönelik politikalar oluşturmak, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini sunmak
- Sokakta olumsuz koşul ve ortamlarda yaşayan çocukların, bu ortamlardan uzaklaştırılıp korunması, rehabilite edilmesi konusunda çalışmaların planlanması ve yürütülmesini sağlamak.

Çocukların çalışma alanlarına bakıldığında; genellikle tarımsal alanlarda, hizmet sektöründe, küçük sanayi işletmelerinde ve sokaklarda çalıştırıldıkları görülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı:

Meslek hastalıkları ve iş kazaları açısından en tehlikeli sektörlerden biri olan mevsimlik gezici ve geçici tarımda çocuk işçiliği aynı zamanda çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri arasında yer almaktadır. İstatistiklere göre çalışan çocukların çok geniş bir kesiminin tarım sektöründe çalıştığı görülmektedir. Bu konuda baş aktör Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'dır. Bu konudaki diğer aktör ise Milli Eğitim Bakanlığı'dır. Mevsimlik tarım işçisi çocuklar; okul dönemine geç başlamakta, okuldan erken ayrılmaktadır. Burada bakanlığın esnek davranmaması ve öğrencileri sıkı takip etmesi gerekmektedir.

Çocukların çalışmadığı bir ülke dileğiyle, hayalden gerçeğe ümitler...

Çocuk işçiliği; çocukların fiziksel, sosyal, bilişsel ve psikolojik gelişimlerinde sıkıntılara yol açmaktadır.

DEPRESYONU ANLAMAK!

PROF. DR. SALİH BATTAL

Ufuk Üniversitesi Tıp Fak. Psikiyatri Anabilim Dalı Bşk.

Depresyon bir duygu durum bozukluğudur. Duygusal çöküntü hâlidir. Neşesizlik, elem, keder, enerji kaybı, ilgi azalması, hayattan zevk alamama, suçluluk duygularıyla seyreden bir tablodur. Hasta dikkatini toplamakta güçlük çeker. İştahta azalma veya artış görülebilir. Buna bağlı olarak zayıflama veya şişmanlama meydana gelebilir. Hasta tarafından ölüm isteği devamlı dile getirilir ve hatta intihar girişimleri görülebilir. Günlük aktiviteleri azalmış, huzursuz bir uyku hâli ve yataktan çıkamama görülür. Kişi iş yapamaz hâle gelir.

AĞIR DEPRESYON (MAJOR DEPRESYON)

Ağır depresyon elem ve kederin çok yoğun olduğu, işlevselliğin ileri derecede bozulduğu, kişiyi yatağından kalkamaz duruma getiren bir hastalık hâlidir. Suçluluk, günahkârlık düşünceleri vardır. İntihar düşünceleri ve girişimleri olabilir. En çok dikkat edilmesi gereken depresyon tipidir. Tedavinin bir hastane ortamında yapılması uygun olur. Ağır depresyon bir kez veya yineleyen tarzda da görülebilir. Bu şekilde seyreden depresyona unipolar depresyon adı da verilebilir. Ağır depresyon kadınlarda %10-25, erkeklerde %5-12 oranında görülen bir hastalıktır.

AĞIR DEPRESYON BELİRTİLERİ

Çökkün duygu durum	İsteksizlik
Zevk alamama	Kilo kaybı veya kilo alımı
Aşırı uykusuzluk veya aşırı uyku	Sızlanma
Tepkisellik	Baş ağrısı
Ağız kuruluğu	
Sabah erken uyanma	Âdet düzensizliği
Sosyal içe çekilme	Libido azalması
Kabızlık	Aşırı yorgunluk
İntihar girişimleri	
Suçluluk	Dikkat dağınıklığı
Durgunluk	
Değersizlik	Ölüm düşüncesi

HAFİF DEPRESYON (DİSTİMİK BOZUKLUK / DEPRESİF NEVROZ)

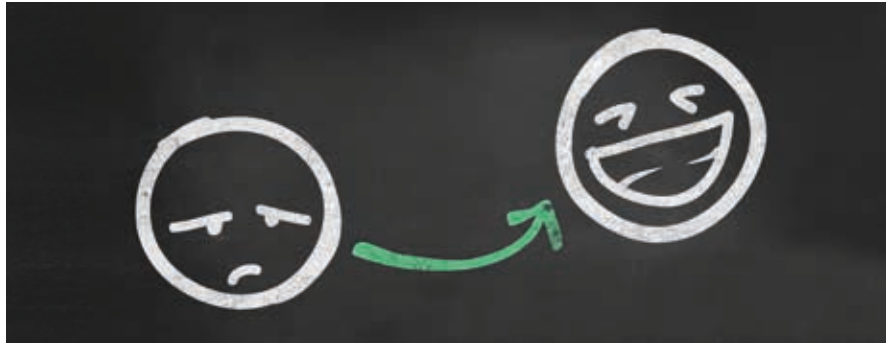
Depresif belirtilerin daha hafif olduğu bir bozukluktur. Kronik seyirlidir. Başlangıcı sinsidir. Uzun dönemli bir stres veya sevilen birinin kaybı ile ilgili olabilir. Genellikle 20-35 yaşları arasında görülür. En az iki yıldan beri süregelen, derinliği fazla olmayan iştahsızlık ya da aşırı yeme, uykusuzluk ya da aşırı uyku, yorgunluk, kendini beğenmeme, sevmeme, dikkatte azalma, karar vermede güçlük ve ümitsizlik duygularının olduğu bir depresyon hâlidir. Hastalık bazen 21'li yaşlarda da başlayabilir. Buna erken başlangıçlı depresif nevroz adı verilir. Ailesinde bipolar bozukluk tanısı olanlarda bu hastalık daha sık görülür. Hastalık işlevselliği bozmayıp, çevre tarafından çok fazla fark edilmeyebilir. %6 oranında görülür. Kadınlarda erkeklerden daha sıktır.

AYIRICI TANI

Beyin tümörlerinde, parkinsonda, bazı bedensel hastalıklarda depresyon benzeri belirtiler görülebilir. Organik nedenleri ayırmak gerekir. Özellikle hipotroidiye bakmak gerekir. Kurşun zehirlenmeleri, kokain, bazı kalp ritim düzenleyici ilaçlar, kortizonlar, alkol ve bazı uyuşturucu maddeler depresyona neden olabilir. Şizofrenide, yas ve kişilik bozukluklarının bazılarında, uyum ve uyku bozukluklarında depresyon benzeri belirtiler görülebilir. Depresyon tanısında tüm laboratuvar tetkikleri, beyin görüntüleme yöntemleri de yardımcı olabilir. Ayrıca psikolojik testler de tanı koyma ile ölçme ve değerlendirme açısından yararlıdır.

TEDAVİ

Depresyon % 70-80 oranında tedavi edilebilir bir hastalıktır. En etkili tedavi yaklaşımı ilaç ve psikoterapidir. Tüm antidepresanlar uygun dozlarda, uygun sürede kullanıldıklarında oldukça yararlı ilaçlardır. Tedavi, psikoterapi ile birlikte yürütülmelidir. Özellikle serotonin geri alım inhibitörü antidepresiflerin geçici, erken yan etkileri nedeniyle hastalarda ilaç alımına karşı olumsuzluklar oluşmaktadır. Bu yan etkiler sıkıntı, huzursuzluk, bulantı, baş dönmesi, baş ağrısı şeklinde görülebilir. Bu yan etkilerin geçici olduğunu hastalara anlatmak gerekir. İlaçlara küçük dozlarla başlanmalı, uzun süre kullanımı takiben, hekim tavsiyesiyle ilaçlar azaltılarak bırakılmalıdır.

DALGALI DEPRESYON (SİKLOTİMİK BOZUKLUK)

Depresyon ve hipomani belirtilerinin art arda görüldüğü bir bozukluktur. Toplumda %1 oranında görülür. Genellikle neşeli, konuşkan, hareketli insanlar olarak görülen bir hastalık tablosudur. Dalgali depresifler çok sevimli tiplerdir. Bu dalgali depresyonda birbirini takip eden hafif neşelilik (hipomani) ve orta düzeyde çökkünlük (depresyon) dönemleri olan bir bozukluk olup kronik bir seyir gösterir. En az iki yıldan beri bu belirtiler görülebilir. Erkek ve kadınlarda eşit oranda görülür. Siklotimik bozukluk, aile öyküsünde bipolar I ve II bozukluk tanısı alanlarda daha sık görülür.

Ruhsal ve bedensel hastalıklarda, hastalığın ciddiyetine ve süresine bağlı olarak ümitsizlik, karamsarlık, kötümserlik, neşesizlik ile seyreden ölüm düşüncelerinin de olduğu belirtiler görülebilir. Bunlara ikincil depresyon adı verilir. Herhangi bir ruhsal veya bedensel hastalıkta aile yakınlarının dikkatli olmaları, kişideki durumunu, neşesizliği fark etmeleri kişide gelişen ikincil depresyonun önlenmesinde yararlı olur. Ayrıca birtakım ilaçlar ile alkol ve uyuşturucular da depresyona neden olabilir. Örneğin nabız düzenleyici, akne tedavisinde veya âdet düzensizliklerinde kullanılan ilaçlar da depresyona benzeyen bulgular ortaya çıkarabilir.

Satiye

BETÜL ŞATIR

nu ilk gördüğümde gözündeki yara izi ile irkilmiştim.

Gözü demem bile doğru değil belki de. Çünkü sol gözünün olması gereken yerde iyileşmesine rağmen insanı ürküten derin bir yara izi vardı. Sağlam kalan tek gözünde ise ışığı sönmüş solgun yeşillikle beraber derin ve müphem bir hikâye seziyordum. Dalgınlaşan bakışlarım gözünün içinde bir şeyler görür gibi oluyordu. Bir bardak kına, hararetle yanan bir soba, yapayalnız hıçkırان bir kız çocuğu, düzensiz uzaklıklarda belli belirsiz bir ışık huzmesi şeklinde oynayıyorlardı. Öğrencilerimden bir tanesinin bu kadar kalbimi meşgul edeceğini tahmin etmezdim. O da herhangi bir öğrencim olmayacağını bilmiyordu henüz.

Her zamanki gibi kızımı bin bir güçlkle bakıcısına teslim ettiğim ve tarifsiz çelişkiler içinde işime ulaştığım bir sabahı. Görevime bir başka kursta devam edecektim. Doğum iznine ayrılan hoca hanımın yerine bir süre ben bakacaktım. Hayırlar umarak bu değişikliğe boyun eğdiğim gün tanımışım onu. Yüzündeki farklılığı çoktan unutmuş, umarsızlıkla tüm

Beyza Luma

sıcaklığını bana hissettirmeye çalışıyordu. O hâlde bu farklılığı derhal ben de unutmalıydım. Kendimi kusur araştırır bir halde bulmuyordum aslında. Sağlam gözünde her yeni gün kıpırdanan ve canlanmayı bekleyen metruk hikâyesinin izlerini görüyordum. Kefeni açılmış bir cenaze, yeni çevrilmiş bir Kur'an sayfası,

ellerinde mızraklar bulunan iki zebani, yanmış ve solmuş bir kadın yüzü, ölümlerle dolu bir morg odası, yerde oynayan bir kız çocuğu, sararmış bir fotoğraf, hüznün dolu bakışlar, uzun demir parmaklıklar, yüksek bir binanın en üst katı, taze bir mezar. Yeşil bir çayır, dağınık bir inek sürüsü, altın dişi ışıldayan bir köy

ebesi, sigarasını sarmaya çalışan kalpaklı bir adam... Her baktığımda değişen bunca argümanı nereye yerleştireceğimi şaşırıyordum.

Yine kızımdan vicdani ve fiziksel olarak zorla ayrılabilmişim. İki yaşındaydı ve bana çok ihtiyacı vardı. Yaptığım işin kutsiyetine inancım beni her sabah bu üzüntüye katlanmaya mecbur ediyordu. Tüm gün kızımın gözleri ve dağılmış saçları parmak uçlarımda seğiriyordu. Onu güvendiğim bir kadına bırakıyordum. Sabahları dört kat merdiveni çıkarken yorgunluktan değil biraz sonra baş başa kalacağım özlem duygusundan nefesim kesiliyordu. Çektiğim kas ağrıları vicdanımda ateşlenen bir başka ağrı bastırıyordu. Kızımı alıştırmak için iki dakika içeri geçiyor ve o evin içinde bir meşguliyet bulur bulmaz gizlice sıvışıyordum. Ve onu nerede bıraktıysam, kapının arkasında, oyuncak sepetinin başında veya rengârenk ve geçişken bir ekranın karşısında beni hep orada beklediğini düşünerek sevimli hayaline gülümsüyordum. İnce bir tül gibi üzerime serpilmiş biricik hayaline...

İşimi yaparken zaman bir şekilde ilerliyordu nasıl olsa. Müheymin zikri ile kızımı emanet ettiğim Allah'a hamdolsun ki çok güzel bir iş yapıyordum. İnsanlara Allah'ın rahmetine vesile edecekleri Kur'an okuma ve öğrenme konusunda yakından destek oluyordum. Kimisi evlat acılarına tampon yapacaktı nurlu kelimeleri, kimisi şifa ve moral kaynağı edinecekti

kendine, kimisi ise ölen yakınları için içten hediyeler hazırlayacaktı apaçık çağrılarla dolu sayfaları okurlarken. Kimisine teselli kimisine umut olacaktı sayfa sayfa Kur'an-ı Kerim.

Sıra Satiye Hanım'a gelmişti ve yine gözünde davetkâr hikâyesinin meçhul kişileri gülmekte ağlamakta veya hıçkırmaktaydılar. Netliğini giderek kaybetmiş gözlerinde yine gördüklerim dikkatimi dağıtmaya yetmişti. O nurlu hecelerle cedelleşirken ben yine onun fosforu sönmüş hayatının karmaşık sokaklarında çoktan yolumu yitirmiştim. Üzerine acılarının sindiği yıpranmış ellerinden tutmak ve "Anlat!" demek istiyordum. Anılarını, çektiği kederlerini el yordamıyla algılamak beni çok yorsa da bunu ona soramıyordum bir türlü. Kamburu çıkmış hayatını sorgulamak, konumum gereği ve biraz da karakterim icabı imkânsızdı. Kimselerin, özellikle öğrencilerimin hayatlarını merak edip araştırmak konusu hiçbir zaman beni bu kadar celbetmemişti. İlk defa böyle olmasının nedeni gözlerinin ışığında oynaşan renklerin ve ışığın bana oynadığı bu zalim ve kıvrak oyun olmasıydı.

Ders verme sırası ona geldiğinde yine merakımı bastırıp hayırlısı ile atlatmışım sorularımı. Müfredat gereği tüm sınıfa yoksulları gözetmek ile ilgili verdiğim öğütler sessizce dinleniyordu. Muhtaçların kolları ile ilgili tesirli bir konuşma yapıyordum. Bu etkiyi arttıran fakir kimselerle

Üzerine acılarının sindiği yıpranmış ellerinden tutmak ve "Anlat!" demek istiyordum. Anılarını, çektiği kederlerini el yordamıyla algılamak beni çok yorsa da bunu ona soramıyordum bir türlü.

ilgili yaptığım tasvirlerin gerçekçiliği idi. Bir ara sınıfta neşesi ile dikkat çeken Sultan Hanım'ın göz kaş işaretleri ile beni uyardığını fark ettim. Galiba Satiye Hanım'ı işaret ediyordu. İster istemez dikkatim dağıldı ve kısa bir zamanda cümlelerimi topladım. Ders çıkışında Sultan Hanım'ı yanıma çağırdım. Ne demeye çalıştığını daha açık söylemesini istedim. Sultan, benim tasvirlerimde anlattığım hallerin hepsinin Satiye Hanım'da bulunduğunu ve incinebileceğini söyledi. Etraftan gelen yardımlarla kıt kanaat yaşadığından bir de on altı yaşında tekstil işinde çalışan bir oğlu olduğundan ve onun düzensiz maaşını hangi yaraya merhem edeceklerini şaşırdıklarından da haberim olmuştu böylece. Boşluğu ve izi kalmış hikâyesi için bu bildiklerim çok az olmalıydı.

Çay için ilerlediğim semaverin başında bekleyen hanımlar yer vermek ve çayımı doldurmak için ellerinden gelen nezaketi göstermişlerdi. Çayımı alıp rastgele banka oturduğumda yanımda ben yaklaştıkça mahcuplaşan ve giderek küçülen bir kadın olduğunu anladım. Bu Satiye Hanım'dan başkası değildi. Çayımın şekerini karıştırıp kaşığını koyacak yer ararken beklemediği bir hız ve sevgiyle sordum.

-Satiye Hanım sen neden Kur'an öğreniyorsun?

-Anacığımın yattığı yerde rahat olmasını istedim de ondan hocam. Ona okuyup hediyeler yollamak istedim.

-Annen okur muydu?

-Bilmem, deyip duraksadı. Anam ben beş yaşındayken ölmüş. Ben onu rüyamda gördüm. Zor durumdaydı. O yüzden Kur'an öğrenmek istedim. Onun için iyilik yapmak istedim.

Sesinde giderek artan bir güven duygusu hissettim. Anlatmak istediğini düşündüren detaylarla devam etti.

-Hocam, benim anacığımın senelerce çocuğu olmamış. Ne dilekler ne adaklar ama nafile. Sonra bizim orada bir türbeye gitmiş. Bu türbede yapılan dualarla doğan bebeklere Satı ismi verilirmiş. Orada okudukları, diledikleri kabul olmuş ben olmuşum. Adımı da bu yüzden Satiye koymuşlar. Sonra iki kardeşim daha olmuş. İkisi de kız. Annem dördüncüye gebe kaldığında babam "Artık fazla oldu!" diye çok kızmış ve "Ne yap ne et kurtul bu bebeden." demiş. Annemle günlerce konuşmamış. Anacığım babamın öfkesinden korkmuş. Çok korkulurdu ya kocadan evvel zamanda. İşte öyle.

Anacığım köyün pek çok şeyi bilen ebesine durumu anlatmış. O da "Bir kaşık kınayı bir bardak suyla karıştır iç." demiş. Ah benim cahil anam, kadının dediğini yapmış. Anacığım zehirlenmiş. Hemen o gün karnında bebesiyle ölmüş. Ben beş yaşındaydım o zamanlar, çayırlarda inek güderdim. Hayal meyal hatırlıyorum ölümünü. Eve geldiğimde herkes ağlıyordu.

Sonra biz üç kardeş rezil ol-

mayalım diye teyzemi babamla evlendirmişler. Bize teyzem baksın diye düşünmüşler bunu. Babamla teyzem evlendi evlenmesine de bize hiç iyi baktı diyemem hocam.

"Bu zalimliği yapan babana bir de annenin kız kardeşini mi vermişler?" demek istedim ama diyemedim. O kadar acele anlatıyordu ki habersizce yaşadığı romanının sayfalarında hayretle geziniyordum. O da giderek artan bir güvenle bana sokuluyor ve anlatmaya devam ediyordu. Yine de ben asıl gözüne ne olduğunu merak ediyordum. Fakat giderek başkalaşan ve daha da ilginçleşen hikâyesi gözünün durumu giderek hafifletiyordu.

-Aaah hocam benim başıma gelenler bir bunlar değil ki. Teyzem bize pekiyi davranmadı dedim ya sana. Zamanım çayırlarda boyumun kaç katı inekleri gütmekle geçti. Rahmetlik anacığım beni öyle güzel beslemiş ki gürbüz bir çocukmuşum. Gelenler gidenler bana nazar değdirmişler. Yanağımda gözümü kaplayan kocaman bir şişlik meydana gelmiş. Sonra zamanla şiş inmiş. Ama gözümü de alıp götürmüş. Doktorlar gözümü ameliyatla çıkarmak istemişler. Ameliyat sonrasında iyice rahatsızlanıp bitkisel hayata girmişim. Küçük çocuk, bakımsızlık, ilgisizlik de var tabi. Derken ben ölmüşüm hocam. İnanabiliyor musun? Ölmüşüm de doktorlar da beni morga koymuşlar.

Derken ben ölmüşüm hocam. İnanabiliyor musun? Ölmüşüm de doktorlar da beni morga koymuşlar. Amcam vardır benim babamdan iyidir. Benim ölümü almaya gelmiş. Gömecek ya tabii. Morgun kapısını açmışlar bir de bakmışlar ben orada mevtaların arasında oynuyormuşum.

Amcam vardır benim babamdan iyidir. Benim ölümü almaya gelmiş. Gömecek ya tabii. Morgun kapısını açmışlar bir de bakmışlar ben orada mevtaların arasında oynuyormuşum. Amcam hem sevinmiş hem öfkelenmiş. Bütün doktorlara kızmış. "Yetimim benim!" deyip kucaklayıp götürmüş beni köyüme. Allah beni diriltti mi yoksa ben daha ölmemiş miydim bilmiyorum hocam, dertleri verene kurban! Elbet devalarını da vermekte çok şükür. Çekek çilelerim varmış herhalde. Sonrası hep eziyet hep garibanlık oldu. Keşke gerçekten ölseymişim. Günah olur mu hocam? "Böyle deme günah!" diyorlar ama benimki de cahillik işte."

Bütün bunları hayretle dinlerken verdiğim ders arasının bittiğini fark ettim. Oysa Satiye Hanım acılarının daha çok başındaydı sanki. Sınıfımın derse hazır olduğunu ikimiz de aynı anda anlamıştık. O doğruldu ve benden daha evvel sınıfa ilerledi. Nasıl bir merakın ortasında kaldığıma hiç aldırmadı ve sırasına oturdu. Bir daha onu bu kıvamda bu iştahla anlatırken bulacağımı hiç sanmıyordum. Yani böyle olacağından korkuyordum. Bir yandan merakımı ayıplıyor zihnimi temizlemeye çalışıyordum. Yok! Ben soramazdım bir daha ama o isterse hikâyesinin devamını öğrenebilecektim. Belki de bende uyanan bu hissiyat başka hayırlara vesile idi bilemiyorum. Kendimi kınıyordum, daha doğrusu kınadığım bir

araştırma duygusu yaşıyordum. Günlerim bu çelişki ile geçip gidiyordu. Satiye, Fadime, Sultan, Nermin ve daha nice hanımlar gün geçtikçe Kur'an'ı okuma konusunda iyiye gidiyorlardı. Bilmeyenler öğreniyor, öğrenenler hızlanıyorlardı. Bense kızımın bazen hüzünlünen bazen neşelenen hayali eşliğinde işimi en güzel şekilde yapmaya çalışıyordum. Kadınlara öğretmek çok farklı ve anlamlı geliyordu bana. Bu yüzden lise ya da ortaokul öğretmeni olmayı istememiştim. Kızımın gözlerimin önünde seçiren hayaline rağmen kararlılık içinde mesleğimi uygulamaya çalışıyordum.

Yine bir ders arası çayımı yudumlarken ensemde telaş dolu bir nefes hissettim. Yanıma otururken acelesini durdurmaya çalışıyordu. Yarım kalan hikâyesinin başkahramanı Satiye Hanımdı sesin sahibi. Diyordu ki:

-Hayırlara gelsin! Hocam.

-Amin! Satiye Hanım. dedim.

-Üç yıl önce gördüğüm rüyayın devamını gördüm. derken sesi titriyordu.

"Seneler önce yüksek bir binanın en tepesinde kefeninin içinde anacığımı görmüştüm rüyamda." Ellerini dizlerini vurarak "Kefenceğizi sararmıştı. Bir kerecik yüzünü görebilmek için yeltendiğimde görevlilerden biri -melek olsa gerek- 'Gösteremeyiz! Annen burada mahpus! Sen git üç yıl sonra gel.' dedi. Çaresizce 'Anacığım ne yapsam ne kadar para harcasam da seni bu halden kurtarsam.'

diyebilirdim. Kimse cevap vermedi. İsteksizce geriye döndüm. Çok üzüldüm hem rüyamda hem de uyanınca çok kederlendim hocam. Gerçekse annem acı mı çekiyordu. Ne haldeydi göremeden döndüm. Bir de özlemiştim ki onu hiç sorma. İşte o vakit Kur'an öğrenmeye karar verdim ben hocam.

Neyse, üç sene sonra yani dün gece tekrar rüya gördüm. Film gibi, sanki devamını gördüm hocam. Annemin mezarına gitmişiz güya. Mezarı açıldı. Bu sefer yanımda kız kardeşlerim de var. Kabrin içinden birisi çıkıp yanımıza geldi. Ona 'Anemizi görmeye geldik.' dedik. 'Göstermeyiz!' diye cevap verdi yine. 'Daha mahpus süresi bitmedi. Üç günü kaldı,

isterseniz size resmini göstereyim.' dedi. Bize anacığının resmini gösterdi. Anacığının ağzını ve ellerini yakmışlar hocam. Her halde kına içip kendini öldürdüğü için. Ne kadar üzüldüm bilemezsin hocam."

Boynunu büktü, anlattığı şeylerin acısının altında eziliyordu. Yutkunuyor şaşırıyor, çare arıyordu. Beyaz tülbendinin ütüsüz oyalarını, nasırların teslim aldığı parmaklarıyla oynuyordu. Artık gözünün olması gereken yerdeki sönmüş yarasını ben de görmez olmuşum.

-İşte durum böyle. Sence ne yapsam ne etsem nerelere gitsem? Bilemedim. Bana bir yol gösterirsen...

Ne diyeceğimi nasıl teselli edeceğimi bilememiştim. Acılarının girdabında kaybolup yok olmak üzereydim. Kırılğan ve ürkek bir kız çocuğu gibi karşımda titreyen annem yaşımda bu kadına ne söyleyeceğimi şaşırılmışım. Onun bu kadar kederi küçücük cüssesine nasıl sığdırdığına hayret etmişim. Kur'an okumak konusunda gayretlendirecek cümleler kurabilmişim ancak. Daha yaşanacaklardan ve öğreneceklerimden habersiz şimdiki durumuna çok derinden üzülmüştüm. Oysa Satiye Hanım'ın sağlam olan gözünde yine ışık oyunları seğirmekteydi. Hasta kıvranan bir delikanlı, sobasız soğuk bir ev, su baskınlarından küf tutmuş halılar, boşalmış ilaç çantaları ve elektriği kesilmiş, eskimiş, birkaç beyaz eşya, üzerine yoksulluk sinmiş yayları bozuk iki kanepeler...

"Seneler önce yüksek bir binanın en tepesinde kefeninin içinde anacığımı görmüştüm rüyamda." Ellerini dizlerini vurarak "Kefenceğizi sararmıştı. Bir kerecik yüzünü görebilmek için yeltendiğimde görevlilerden biri -melek olsa gerek- 'Gösteremeyiz! Annen burada mahpus! Sen git üç yıl sonra gel.' dedi.

Ramazani uğurlarken

SABRİ AKPOLAT

Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

Müslüman, ramazan ikliminde ve ramazani en son anına kadar değerlendirebildiğinde; sağlıklı bir vücut, güzel ahlak ve çok büyük uhrevi kârlar kazanır.

içinde bir ömrü barındıran ramazan ayını idrak ediyoruz. İnanaarak ve sevabını yalnız Allah'tan umarak ihya ettiğimiz takdirde ömrümüze ömür katacak ve ahiret mutluluğunu kazanmış olacağız. Bu sebeple, ramazan ayının tamamında uyanık olmalı ve bütün uzuvlarımızı haramdan uzak tutarak, bu ayın rahmet ikliminden kana kana yudumlamalıyız. Muhammedü'l-Emin'i

âlemlere rahmet kılan Kur'an'ın; kerim ikliminden, seher ve sahurun manevi bereketinden ve iftar vaktinin müstecap duasından azami şekilde yararlanmalıyız. Harama kapatılan gözlerimiz hakkı görmeli, dillerimiz hakkı konuşmalı, ayaklarımız hakka yürümeli ve kalplerimiz hak için çarpmalıdır. Aksi takdirde ramazan ayı bizim için açlık ve susuzluktan başka bir anlam taşımaz. Sevgili Peygamberimiz şöyle buyuruyor:

"Nice oruç tutanlar var ki, oruçlarından payları açlık ve susuzluktur. Ve yine nice ayakta duranlar/namaz kılanlar var ki, namazlarından elde ettikleri yorgunluktur." (İbn Hanbel, 2/373.)

Ramazan ayı, Kur'an ayıdır. Ramazan, Kur'an'la buluşma ayıdır. Ramazan ayını diğer aylardan farklı kılan ve onu Kur'an'da anılmaya değer kılan, Kur'an'ın onda indirilmesidir. Ramazana kavuşan

Müslüman Kur'an ile buluşmalıdır. Kur'an'ı okumalı, onu anlama çabası içerisinde olmalı ve onu yaşamalıdır. Ayrıca o; Kur'an'ın Mushaf'ına gösterdiği saygıyı, onun ilkelere de göstermelidir.

"Oruç benim içindir. Onun karşılığını ben vereceğim" buyuran Mevla'mıza her yönümüz huşu içinde olmalıdır. Teravih namazının en kısa sürede bitirildiği cami arayışında olmamalı, cami ve cemaatin rahmetinden daha fazla yararlanma gayreti içinde bulunmalıdır.

Uyumak insanoğlu için tabii bir ihtiyaçtır. Uygunun ihtiyacı miktarı olmasında bir

Aslında sürekli temiz tutulan evler için o kadar zaman harcanır ki, bu temizlik bazen günler alır. Yorgun düşen bedenler ramazan ayının son günlerini gereği gibi değerlendirmeye imkânı vermez.

sakinca olmaz. Ancak, günün tamamını uykuyla geçirmek uygun değildir. Aynı durum ramazan ayında da geçerlidir. Oruçluyken uyumakta bir sakınca yoktur. Fakat uykuda olduğumuz zaman sabah, öğle ve ikindi namazlarını vaktinde kılmamak büyük kayıptır. Bu yüzden sahurdan sonra namazları kaçırarak şekilde kesintisiz uyumak caiz değildir.

Kadir Gecesi ramazan ayı içinde gizlenmiştir. İslam ümmeti 27. geceyi kadir gecesi olarak ihya eder. Ancak bu gecenin Kadir Gecesi olduğu kesin değildir. Bu geceyi ramazan ayının tamamında aramalıdır. Ülkemizde ramazanın 27. gecesinde dolup taşan camiler takip eden günlerde boşalmaya başlar. Hâlbuki aynı şevk ve heyecan diğer günlerde de devam etmelidir.

Gelin gönderelim şehri-sıyâmı
Aceb ol Hazrete hoşnut vara mı?
Ecel bir dahî ermeye koya mı?
Elveda yâ şehri-rahmet elveda
Elveda yâ şehri-gufran elveda

Göz açıp kapanıncaya kadar sonuna geline ramazan günleri çoğu zaman bayrama hazırlıkla geçmektedir. Ev temizliği, ikramlar, bayramlıklar için telaş ve gayrete düşülür. Elbette bayram temizliği kadınlarımız için vazgeçilmezdir. Pırıl pırıl, mis kokulu evlerle bayrama hazırlanılır. Bu tavır takdire şayandır. Ancak aslında sürekli temiz tutulan evler için o kadar zaman harcanır ki, bu temizlik bazen günler alır. Yorgun düşen bedenler ramazan ayının son günleri-

ni gereği gibi değerlendirme imkânı vermez. Hâlbuki cennet kapılarının açık tutulduğu rahmet ve mağfiret ayı ramazan henüz bitmemiştir. Üstelik bedenle ruh temizliği birbirinden ayrı düşünülemez. Temizlik, Müslümanın en önemli özelliklerindendir. Kalbi, bedeni, elbisesi, evi, çevresi temiz olduğu gibi yiyeceği, içeceği, işi de temiz olmalıdır. İşinin temiz olması, muamelesinin İslam'a göre doğru ve dürüst olması demektir. Sevgili Peygamberimizin tavsiyeleri ve uygulamaları istikametinde değerlendirilen ramazan, bizi madden ve manen arındırır ve temizler.

H. Âişe'nin beyanına göre, ramazan ayını en güzel şekilde değerlendirmeye özen gösteren Resulullah (s.a.s.); ramazanın son on gününde, (ibadet hususunda) başka zamanlarda göstermediği gayreti gösterirdi. Yine o, ramazanın son on gününde itikâfa girer ve "Kadir Gecesi'ni ramazanın son on gününde arayın." derdi. Kendisi bu değerli zaman dilimini ihya ettiği gibi, ailesinin de aynı feyz ve bereketten faydalanmasını ister ve geceleri aile fertlerini ibadet için uyandırır. Sevgili Peygamberimizin, ramazan ayının son on gününe özel önem vermesinin sebebi, bin aydan daha hayırlı olduğu bildirilen Kadir Gecesi'ni ihya etme düşüncesiydi.

Müslüman, ramazan ikliminde ve ramazanı en son anına kadar değerlendirebildiğinde; sağlıklı bir vücut, güzel ahlak ve çok büyük uhrevi kârlar kazanır.

İnsan dünyaya geldiği andan dünyadan ayrılacağı o belirsiz vakte kadar, daimî bir gelişme gösterir. Öncelikli olarak fiziksel ve buna bağlı zihinsel bir gelişimdir bu. Zamanın her bir parçasıyla değişir; bebeklikten çocukluğa, çocukluktan gençliğe, erişkinliğe ve nihayetinde yaşlılığa doğru devam eder. Bedenin ve zihnin bu süreç içinde olgunlaşması ve rıza-i ilâhîye uygun davranışlar içinde olması beklenir.

Hikmet Yolu **İMTİHAN**

AYŞE BAYRAKTAR BARIŞ

insan; beşikten mezara kadar gelişimin, değişimin ve hareketin cisim bulmuş hâli. Dünyaya geldiği gibi kalmayan, her ânı bir değişime uğrayan, sorumluluğu da bu gelişim ve ilerleme sebebiyle diğer birçok canlıdan farklı olan bir varlık...

Allah (c.c.); insanın şahit olduğu, keşfedebildiği belki milyonlarca varlık yaratmış, bunun dışında, daha fazlasını da var etmiştir. İnsanın önüne serilmiş bu varlık zenginliğinde, akıl ve irade ile hepsinden farklı olarak yaratılan insanın ta kendisidir. Allah Teâlâ diğer canlılardan akıl ve irade yönüyle farklı olması sebebiyle insanı, ilâhî vahyin muhatabı kılmış ve ona dağların bile kabul etmediği sorumluluğu yüklemiştir. (Bkz. Ahzab, 33/72.)

Sorumluluk; bir insanı, insan yapan en büyük değerdir. Kendine, Allah'a ve insanlığa karşı vazifelerini yerine getirmede sorumluluğunun farkında olan kişi; eşref-i mahlukat olarak, yani yaratılmışların en şerefli ve değerlisi olarak kabul edilir. Çünkü insan olmak, başlı başına bir değer değildir; insan olmak, yapıp ettikleriyle kıymetlenmek ve anılanmaktır.

İnsan dünyaya geldiği andan dünyadan ayrılacağı o belirsiz vakte kadar, daimî bir gelişme gösterir. Öncelikli olarak fiziksel ve buna bağlı zihinsel bir gelişimdir bu. Zamanın her bir parçasıyla değişir; bebeklikten çocukluğa, çocukluktan gençliğe, erişkinliğe ve nihayetinde

yaşlılığa doğru devam eder. Bedenin ve zihnin bu süreç içinde olgunlaşması ve rıza-i ilâhiye uygun davranışlar içinde olması beklenir.

Hayat denen bu yolculukta insan, çeşit çeşit durumlarla karşılaşır. Kimi zaman mutluluk verici kimi zaman ise sıkıntı verici durumlardır bunlar. Fakirlik, zenginlik, sağlık, hastalık gibi kişiyi ya kedere ya neşeye sevk eden hâllerdir. Bunların tümünü kapsayacak bir ifade olarak "imtihan" deriz. İnsanın yaşamda karşılaştığı her durumu imtihan olarak değerlendirmek doğru olmamakla birlikte; Yüce Allah, Kur'an-ı Kerim'de insanın dünya hayatında bazen mallar bazen evlat ve

Hayat denen bu yolculukta insan, çeşit çeşit durumlarla karşılaşır. Kimi zaman mutluluk verici kimi zaman ise sıkıntı verici durumlardır bunlar. Fakirlik, zenginlik, sağlık, hastalık gibi kişiyi ya kedere ya neşeye sevk eden hâllerdir. Bunların tümünü kapsayacak bir ifade olarak "imtihan" deriz.

candan eksiltme ile sınındığını anlatır. İnsana üzüntü veren, üstesinden gelmenin zor olduğu bazı durumlar vardır ki kişiyi inancıyla da karşı karşıya getirebilir. Hâlbuki imtihan olarak niteleyen bu kayıplar, eksiklikler, hastalıklar ve beraberinde zenginlik, sağlık, mutluluk verici unsurlar; insanın dünya hayatını anlamlandırmasını sağlayacak araçlardır.

Kur'an-ı Kerim'deki birçok ayette "Rab" ismi ile tanıtır bize kendini Yüce Allah. Rabbin tanıyan kendini de tanımayı başarır. Rabbi ile sağlam bağ kuran, kurduğu bağı diri tutan; "imtihan" ile anlatılmak isteneni kavrar ve onu bir eza hatta bir ceza olarak görmez.

Üzüntü ve sıkıntı, nasıl bu terbiye ve eğitim sürecinin bir parçasıysa; zenginlik, sağlık, başarı ve bunlara bağlı hissedilen mutluluk da ilâhî eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Sıkıntıya sabreden, üzüntü ve hüzne rağmen isyan etmeyen, başına gelen musibetlerde hikmeti anlamaya çalışan insan; kimi zaman bunun tam aksi bir durumla karşılaşır.

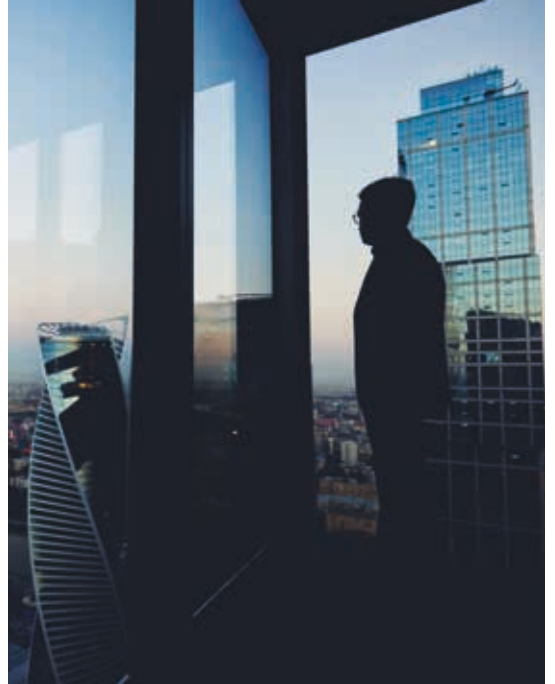
Bağlarının kuvvetinden şüpheye düşmeyen, inancı ve imtihanı arasında sıkışıp kalmaz, birinin varlığı diğerinin varlığına zarar vermez.

Rab; terbiye eden, eğiten, değiştiren ve dönüştüren demektir. İnsanı bu yaşamda eğiten ve değiştiren hâlden hâle eviren, karşılaştığı durumlardır. Hastalığı, yaşama bakışını değiştiren eğitim sürecinin bir parçası olarak gören insanların; hastalığın kendisine bakışı değişir. Çoğu zaman bu değişimi yaşayan kişi, hastalığının şifasını bu değişim ve dönüşümde bulur.

Fakirliğin veya mal yitiminin hikmetini kavrayabilmiş kimse gerçek zenginliği bulabilmiş ve buna şükreden kimsedir. Acıları kendine olgunlaşma ve eksikliklerini tamamlama sebebi görenlerin,

yaşadığı her şeyde hikmet-i ilâhîyi bulma çabası vardır. Yaşadıklarında Rabbinin hikmetini bulan isyan etmez, hamdederek; hamdeden değişir ve imtihanı da değişir. Başta elem ve üzüntü veren şey, artık onu değiştirmiştir. Değişmeye başlayan insan, başlangıçtaki kişi değildir. Kâmil insana doğru değişim ve terbiye bu yolla gerçekleşir. Beşikten mezara kadar sürecek olan ilim, terbiye ve gelişmeyle olur.

Yüce Allah'ın ayetlerinde ifade edilen "kimin daha iyi iş yapacağını deneme yeri" (Hud, 11/7.) olan dünya; varlığa şükreden, yokluğa sabreden insanın amacına ulaştığı bir konaklama yeri; ebedî âlemin ve sonsuz mutluluğun kazanılma ön şartıdır. "Öyleyse insan başıboş bırakılacağını mı sanıyor?" (Kıyâme, 75/36.)

Darlık karşısında Allah'a yönelmek, O'ndan dua ile yardım istemek kişiyi rahatlatır ve zorluklar karşısında direncini artırır. Peki ya varlık ne öğretir insana? Sahip oldukları karşısında, Allah ile ilişkisi nasıl şekillenir? Başarı, kişinin "ben"liğini mi artırır, tevazusunu mu?

ayet-i kerimesinde Cenab-ı Hak bunu hatırlatır bizlere. Yaratılmış ve dünya denen yerde kendi halinde bırakılmış değildir insan. Her an bir iş, bir oluş içinde olan Allah (Rahman, 55/29.), insanı da bu sürecin bir parçası kılar.

Üzüntü ve sıkıntı, nasıl bu terbiye ve eğitim sürecinin bir parçasıysa; zenginlik, sağlık, başarı ve bunlara bağlı hissedilen mutluluk da ilâhî eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Sıkıntıya sabreden, üzüntü ve hüzne rağmen isyan etmeyen, başına gelen musibetlerde hikmeti anlamaya çalışan insan; kimi zaman bunun tam aksi bir durumla karşılaşır.

Mal ve evlatlardaki çokluk, başarı, sağlık ve sıkıntıların azlığı ve yokluğu da insan için önemli bir hamd sebebi-dir. Darlık karşısında Allah'a yönelmek, O'ndan dua ile yardım istemek kişiyi rahatlatır ve zorluklar karşısında direncini artırır. Peki ya varlık ne öğretir insana? Sahip oldukları karşısında, Allah ile ilişkisi nasıl şekillenir? Başarı, kişinin "ben"liğini mi artırır, tevazusunu mu? Kur'an-ı Kerim'de bir başarı karşısında, insanın takınması gereken tavır da zikredilmiştir. Nasr suresinde Yüce Allah, fetih ve yardımını müjdelediği Müslümanlara, Allah'ı hamd ile tesbih etmeyi ve hissedeceği en ufak bir kibir sebebiyle istiğfar etmeyi öğütüyor. Çünkü insan fıtratı gereği sahip olduklarını hakkı, kendi emeğinin bir karşılığı gibi görür de herhangi bir sıkıntı ona isabet ettiğinde bunu Allah'tan bilip isyana düşer. Bu,

ancak büyük bir yanılgıdır. Zira, Yüce Allah'ın yardımı olmadan, insanın yapabilecekleri sınırlıdır. Zaman zaman olmasından şüphe ve endişe hissetmeyeceğimiz şeyler, aklımızın üstünde bir güçle vuku bulmaz. Aklımızın üstünde, bizi aşan o güç ise Cenab-ı Hak'tır.

Ayet-i kerimelerde Allah Teâlâ bize "kendisinde hayır gördüğümüz şeylerde şer; şer gördüğümüz şerlerde hayır" olacağını bildirirken, insanın ancak görebildikleri ile sınırlı bir varlık olduğunu da hatırlatır. Biz; bildikleri, işittikleri, gördükleri sınırlı olan varlıklar olarak olayların hikmetini ve sebebini anlamada; onları

hayır veya şer olarak nitelemede oldukça aciz varlıklar olarak yaratıldık. Bir sivrisineğin anestezi uygulayarak vücudumuzda gözle görülme-yecek küçüklükte neşter gibi dişleriyle açtığı onlarca yarayı bile o anda hissedemeyecek varlıklar iken, yaşadıklarımızı olanca açıklığı ve doğruluğu ile yorumlayabilir miyiz?

O hâlde insana düşen, başına geleni hayır ve şer ile nitelemeden önce hikmetini anlamaya ve bunun kendisine ne öğreteceğini bulmaya çalışmaktır. Zira hayat; sıkıntı ve dertleri, neşe ve sevinciyle çok kısadır. İnsanın gerçek yurdu ve ulaşılması hedeflenen nihayet ise ahirettir.

Mal ve evlatlardaki çokluk, başarı, sağlık ve sıkıntıların azlığı ve yokluğu da insan için önemli bir hamd sebebi-dir.

BİR RAMAZAN KLASİĞİ...

Davulcu ve manileri

SÜMEYYE AKYÜZ

Ben giderim büklüm büklüm
Davulumdur benim yüküm
Bana Davulcu Ahmet Dede derler
Essalamü aleyküm

Bu mâni ile başlıyor sözlerine Ramazan Davulcusu Ahmet Dede. Asıl mesleği aşçılık olan ve lokanta işleten Ahmet Bey, doğup büyüdüğü mahallesinde 17 yıldır insanları sahura kaldırıp, sahurun heyecanını paylaşan, mahallenin neşesi olan bir ramazan davulcusu.

A

hmet Bey, tam 17 yıl olmuş, dile kolay. Peki, nasıl başladı davulcu olma hikâyeniz?

Efendim aslen Amasyalıyım fakat doğma büyüme Ankaralıyım. Baba tarafımda davul, zurna, kaval çalanlar var. Babam da güzel çalar hatta annem babamın kaval çalmasına âşık olmuş. (gülüyor.) Ankara'ya gelince müzik işleri memlekette kalmış. Ben de babamdan gördüğüm kadarıyla davula heves ederdim. Çocukken de ramazanda davulcuyu heyecanla beklerdik. Aslına bakarsanız oruç İslam'ın beş şartından birisi. Bunu hepimiz biliyoruz. Yani Allah'ın bize emri. "Oruç tutun!" diyor Rabbimiz. İnsanları oruca uyandırmak, maneviyatlarına katkıda bulunmak, çocuklara orucu sevdirmek, paylaşmak gibi duygular bu işi -senede bir kez de olsa- benim aşkla yapmamı sağladı ve 17 senedir devam ediyoruz bakalım.

Peki, ramazan günlerini ve bilhassa gecelerini nasıl geçirirsiniz? Ailenizle sahur yapabiliyor musunuz?

Gündüzleri normal işime devam ediyorum yine. Peygamberimiz (s.a.s.) "İki günü aynı olan ziyadadır." diyor. Sahura yarım saat kala evimde oluyorum ve ailemle birlikte sahur yapıyoruz. 4 veya 5 saat uyuyup dükkânımın yolunu tutuyorum. Rızıkımızı aramalıyız. Ramazan ayı ama herkes oruçlu oluyor maalesef. Tabi herkesin görüşüne de saygılıyız. Aşçı

olarak ramazanda bizim işimiz daha zor... Ama orucun ecrini ve sevabını Rabbimiz verecek. Ne kadar sevap aldığımızı bilemiyoruz ama emrini yerine getiriyoruz çok şükür.

17 yıldır biriktirdiğiniz nice anılarınız vardır...

Davulcu olmak zor iş... Ama siz yaptığınız işi Allah rızasını kazanmak için yaparsanız dünyanın en güzel işini yapmış olursunuz, yaparken de mutlu olursunuz. Şimdiye kadar arabaya binip de davul çalmadım hiç. Her sokağı adım adım yürüdüm. Mesela camdan bağırانlar olur: "Kardeşim evde hasta var!" ya da "Çocuk uyuyor ne bağıırıyorsun!" Kimi de der ki: "Teneke mi çalışıyorsun!" Bunlar olumsuz cümleler tabi. İnsanın morali bozuluyor. Davulcu size saygısızlık mı

yapıyor! Davul çalmanın da bir usulü vardır. Biz buna çok dikkat ediyoruz. Saygımızı bozmamaya çalışıyoruz. Geleneğimizi devam ettirmeye gayret ediyoruz.

Ama bazı insanlar... Saygı bitmiş, parayla satın alınacak bir şey olsa da saygı, satın alsalar keşke. Biz onların kapısını "tak tak tak" çalıp da hakaret mi ediyoruz. Velhasıl insan üzüyor. Şimdilerde durum daha iyi. Çünkü mahalleli beni seviyor. Rabbimizin buyurduğu gibi, amacım birbirimize Hakkı tavsiye etmek, sâlih amellerde bulunmak, iyiliği ve müminlerin kardeşliğini hatırlatmak... Yoksa ziyanda olanlardan oluruz Allah muhafaza.

Güzel yanları da vardır işinizin...

Davulcu olmak zor iş... Ama siz yaptığınız işi Allah rızasını kazanmak için yaparsanız dünyanın en güzel işini yapmış olursunuz, yaparken de mutlu olursunuz. Şimdiye kadar arabaya binip de davul çalmadım hiç. Her sokağı adım adım yürüdüm.

Aslında hayır işinde köprü gibiyiz, halktan alır yine halka veririz. Ne yazık ki insanlar bunları bilmiyor. "Ahmet Bey senin işin gücün yok mu zaten, üç kuruşun peşine düşüyorsun?" diyorlar. (bilmeyenler tabii) Bu üç kuruş bizi Rab-bimizin rızasına götürüyor. Bu duyguyu yaşamak lazım.

Olmaz mı? Bizim mahallemizde ramazan ayı çok güzel geçer. Yurtdışındaki kardeşlerimiz ramazan geleceğini yaşamak için hususi ramazanda gelir. Ben sokağa çıktığımda bana ikramlar gelir. Teşekkür ederler, alkışlar gelir. Yanımda bir aile varken, üç olur, beş olur, bakmışsınız çayını, ikramını alan aşağı inmiş sohbet edip sahur yapıyoruz. Sonra evime gidiyorum.

Ahmet Bey, bir davulcu-

nun olmazsa olmazı maniler... Günümüzde de yaşıyor mu mani geleneği?

Maniler... Yaşatmaya çalışıyoruz diyelim. Biz her yıl fotoğrafinin ve cep telefonu numaramızın olduğu bir kâğıdı bütün apartmanların girişlerine yapıştırırız. Ben ayrıca "Mani isteklerinizi bize bildirebilirsiniz." yazarım. Ve kendi çapımda herkesin sahurun manevi bereketinden faydalanması için bir şeyler üretmeye çalışırım. Okumayı

Maniler söylendikçe sokaklar, evler canlılık bulur bizim mahallemizde. Mesajlar, istekler çoğalır, bu da bizim hoşumuza gider tabi.

çok severim mani söylerken okuduklarım da aklıma gelir, bazen onlardan da derlerim.

Manilerle insanları bir araya getirmek güzel bir duygu. Mesaj sayesinde insanlar bana ulaşıyor. "Ahmet Bey üç bina aşağıdayız, anneme mani söyler misiniz ismi Hatice?"

Mesajı okuyunca hemen derleriz bir mani...

Hatice Hanım kalksana
Lambaları yaksana

Sahur vakti geldi
Pasta börek yapsana

Maniler söylendikçe sokaklar, evler canlılık bulur bizim mahallemizde. Mesajlar, istekler çoğalır, bu da bizim hoşumuza gider tabi. Sıcaklar artalı insanlar parklarda da sahur yapmaya başladı. Çocuklar koşarak yanıma gelir. "Dedemiz geliyoor, Ahmet dede biz de çalalım." derler yanımdaki davula da onlar vurup mutlu olur, kimi de küçük davulunu alır ya-

nıma gelir. "Çocukları mutlu da ettin, ötesi var mı?"

Başka bir mesaj daha: "Ahmet Bey yurtdışından akrabalarımız var bizim binanın önünden geçerken bir oyun havası çalsanız olur mu?" derler. Bir bakmışsınız ikramını alan gelmiş birbirine ikram ediyor. Erkekler omuz omuza olmuş. Rahatsız olan yok. Dediğim gibi her şeyin bir usulü var, davul çalmanın da...

Eğer bana olumsuz bir şey söyleyen olursa yanımdakiler benden önce "Saygısızlık etme!" diye karşı tarafa cevap verirler hemen. Giydiğim yöresel kıyafetle geleneğimizi yaşatmak, birlik beraberlik oluşturmak bana mutluluk veriyor. Ne olursa olsun işimi seviyorum.

Ramazan davulcuları bahşiş toplar ya hani... Siz neyle karşılaşıyorsunuz?

Ramazan görevimiz biterken kapıları çalarız... "Ramazan Davulcunuz Ahmet Dede" derim. Kimisi bahşiş verir kimisi vermez; kimisi saygısızlık, kimisi teşekkür eder. Kapı açıldığında evin durumunu ister istemez anlarsınız. Mesela mahcup bir şekilde "Eşim yok, daha sonra versek olur mu?" dese birisi anlaşılan parası yoktur, evin durumu da anlatır bunu bize. Hemen kendi içimizde para toplayıp o aileye verimiz almak istemezler. Üstelik "Bizim size vermemiz lazım" derler. Bu kadar da gururlu insanlar. (ağlıyor.) Toplanan paranın büyük çoğunluğunu hayır işlerine verimiz. -Hayır

Kapı açıldığında evin durumunu ister istemez anlarsınız. Mesela mahcup bir şekilde "Eşim yok, daha sonra versek olur mu?" dese birisi anlaşılan parası yoktur, evin durumu da anlatır bunu bize. Hemen kendi içimizde para toplayıp o aileye verimiz almak istemezler.

söylenmez ama niyetimiz bilinsin.- Ailenin durumuna göre gıda yardımı da buluruz, nakdi yardım da toplarlar kendi aramızda. Muhtarımızdan hangi caminin ne eksikliği varsa onu öğreniriz. Ekip arkadaşlarımızla oraya gideriz. Yani biz aslında hayır işinde köprü gibiyiz, halktan alır yine halka verimiz. Ne yazık ki insanlar bunları bilmiyor. "Ahmet Bey senin işin gücün yok mu zaten, üç kuruşun peşine düşüyorsun?" diyorlar. (bilmeyenler tabii) Bu üç kuruş bizi Rabbimizin rızasına götürüyor. Bu duyguyu yaşamak lazım.

Ahmet Bey anlatırken benim de gözümde çocukluk anılarım canlanıyor... İlkokul ikinci sınıfa giderken bahşiş istemeye gelen iki davulcu amcaya kapıyı açtığımda şaşırmıştım. Elindeki kocaman davuluna bakıp bana, "davulcu" demesine anlam verememiştim. "Herhâlde davulu satıyor olmalı..." diye düşündüm. Çocuk aklımla "Bizim davula ihtiyacımız yok, biz davul almayacağız." dediğimde onlar da şaşırmıştı ve tebesüm etmişlerdi. Neyse ki babam onlar gitmeden imdada yetişmişti.

"Bir atasözü vardır ya: 'Nere-nin ekmeğini yiyorsan, oranın kılıcını kuşan.' diye Ben de hayat okulundan bunu öğrendim." diyor Ahmet Bey.

Hayatı Allah'ın rızasında doldurmak gerek.

Hayırlı Ramazanlar...

Vesselam...

Keşke dememek için

CANAN CEHRİ AKYOL

Diyanet İşleri Uzm. Yardımcısı

Â

demoğlu! Rabbimizin, ilâhî irade ve kudretinin “eşref-i mahlukat” olan eseri... Bu makamını koruması için, kulluğun mana ve suret bulması için

bazı duygu ve istidatları sınırlı, aciz yaratılmış insanın. Bu acziyetin özünde Yaradan’ın, Rahman isminin tecellisi var aslında. Kul sıkılır, dara düşer. O, Rahman isminin tecellisiyle imkânlar yaratır, görülmeyen kapıları açar. Kul yanlış yollara sapar. O, Rahman ismini tecelli ettirir, af ve mağfiretle kuşatır insanı. İnsan bu! Aciz... Aceleci yaratılmış mesela (Enbiya, 21/37.). Peşin hükümlüdür insan kimi zaman. Aceleyle, düşünmeden hüküm verir. İncelemez, araştırmaz, dinlemez bazen konunun muhababını. Bir anda düşünmeden hareket eder. Sonuç hüsrân olur kimi zaman. Keşke ile başlayan cümleler, nedamet ifade eden gözyaşları, artık kalem kırılıp, mürekkep kuruduğu için geçmişe ve “an”a dair bir şey ifade etmez. Hikâye bu ya; bir dervişin başından geçenler, aceleyle peşin hükümlü davranmanın hüsrân ile sonuçlanacağını gösterir bizlere.

Efendim zamanın birinde bir derviş ile karısı Allah’ın kendilerine bir evlat nasip etmesi için gece gündüz dua ediyorlarmış. Gel zaman git zaman Cenab-ı Hak dualarına icabet etmiş. Evlatları olacağı müjdesini almışlar. Derviş, o kadar mutlu olmuş ki, her zamanki aceleciliğiyle eşine “Oğluma en güzel isimleri koyacağım. Onu en iyi hocalara gönderip, çok iyi bir ilim tahsil ettireceğim.” diye planlar yapmaya başlamış. Hikmet sahibi eşi ise acele ederek gelecek için ince planlar yapmanın yanlış olduğuna dair onu defalarca uyarmış. Günler günleri, haftalar haftaları sıralamış, beklenen yolcu dünyaya teşrif etmiş. Ebeveyni evlatlarının başından ayrılmıyor, ona en güzel şekilde bakmaya çalışıyorlarmış.

Bebeği koruyup kollayan sadece anne-babası değilmiş. Dervişin çok sevdiği bir gelinciği varmış. Bu gelincik hem çok özel bir hayvanmış hem de derviş onu çok güzel eğitmiş. İşte bu gelincik de bir an bebeğin başından ayrılmaz, onu korumaya çalışır-

miş. Bir gün hanımı "Hazır sen evdeyken ben çarşıdaki işlerimi halledeyim." diyerek evden ayrılmış. Kısa bir süre sonra kapı çalmış. Bir haberci, çok mühim bir mesele için acil olarak şehrin kadısının onu yanına çağırdığını haber vermiş. Derviş; eşinin evde olmadığını, bebeğe baktığını söylemiş. Fakat adam acil gelmesi gerektiğini söyleyerek ısrar etmiş. Çaresiz kalan derviş: "Nasıl olsa can parem uyuyor. Bir müddet uyanmaz. Ben de o sırada işimi halleder, dönerim. Bu sırada da canımın parçasını kendi ellerimle eğittiğim gelinciğime emanet ederim." demiş. Akıllı ve gönlü evde olsa da çaresizce yola koyulmuş. Gelincik, bebeğinin başından bir an bile ayrılmamış. Onu en iyi şekilde koruyup, sahibine karşı vefa borcunu ödemeye çalışıyormuş. Bir süre sonra evin camından içeriye bir yılan girmiş. Yılanı gören gelincik, bebeği korumak için onunla mücadeleye başlamış. Sonunda onu öldürmek zorunda kalmış. Yılanla savaşırken yaralanmış, yüzü kanamış. Ayaklarına da yılanın kanı bulaşmış. Ama bebeği yilandan koruduğu için sahibinin memnun olacağını, ona iltifat edeceğini düşünmüş.

Bir müddet sonra derviş eve gelmiş. Kapıyı açıp da gelinciği kanlar içinde görünce akıllı başından gitmiş. "Sana bunca emek verdim. Nasıl olur da evladına zarar verirsin?" diyerek hiç düşünmeden

gelinciğe vurmaya başlamış. Sahibinden iltifat bekleyen zavallı gelincik, neye uğradığını şaşır-
mış. Bu esnada eve gelen hanım, dervişin öfkeden çıldırmış bir halde gelinciğe vurduğunu görünce çok şaşır-
mış. Ama gelinciğin üstündeki kan lekelerini görünce, kocasının ne düşündüğünü tahmin etmiş. Hemen bebeğin yatağına bakmış. Bebek olanlardan habersiz yatağında uyuyormuş. Eşine bebeği göstererek "Bey, yine düşünmeden aceleyle hüküm verdin değil mi? Şu köşedeki yılanı da mı görmedin?" demiş. Bir bebeğe, bir yerdeki yılanı bakan derviş hatasını anlamış. Zavallı gelinciğe övgüler düzecekken, ona vurduğu için pişman olmuş.

Mevlana'nın deyişiyle "Tencerenin yavaş yavaş kaynaması lâzımdır. Birden delice kaynayan yemekten hayır gelmez." Hakikaten insanoğlunun önyargıyla hüküm verdiğinde elde ettiği sonuç, çoğu zaman harlı ateşte kalıp yanan yemeğe benzer. İnsana şah damarından daha yakın olan, onu kendisinden daha iyi tanıyan Rabbimizin, bir insan hakkındaki hükmünü ömür sermayesini tükettikten sonra vermesinde, insanoğluna ibret veren bir hikmet yok mu? Velhasılkelam keşke dememek, pişman olmamak için fırsat vermek, bir insanla, bir durumla ilgili hükmü, kararı acele almamak daha doğru olmaz mı?

TBF BAŞKANI HİDAYET TÜRKOĞLU İLE SPOR ÜZERİNE

Gençlerimize inançla, çalışkanlıkla kendilerini iyi hissedecekleri bir spora yönelmelerini, profesyonel bir sporcu olmasalar bile gelecekte spor adamı ya da iyi bir taraftar olarak spora katkıda bulunmalarını ve hareketliliği hiç bırakmamalarını tavsiye ederim.

Ülkemizde spor denince akla hemen futbol geliyor. Ama diğer branşlardaki başarımız futboldan çok daha ötede. Böyle bir ortamda sizin basketbol ile tanışmanız nasıl gerçekleşti?

Seyirci ve izlenme sayılarına baktığınızda futbol tabi ön planda, ancak ne mutlu ki bugün Türk sporcularımız birçok spor dalında önemli başarılarla imza atıyor.

Ben tüm branşlardaki başarılarımızı sosyal medya üzerinden duyurmak üzere önemli bir çaba gösteriyorum. Benim için en önemlisi, ülkemizin gelişiminde sporun başlık olarak yer bulmasıdır. Basketbol, yapısı itibarıyla barındırdığı dinamizm, ekip ruhu ve disiplin nedeniyle beni cezbedi. Çocuk yaşlardayken abimin basketbol maçlarına giderdim. O yıllarda boyumun uzunluğu ve spora olan merakımı gözlemleyen abimin antrenörü beni basketbolla tanıştırdı. Bugün de spor adamlarımızın eğitim ve yaklaşımlarını çok önemsiyor olmamın nedeni de budur.

Gerek ülkemizde gerekse de dünya çapında küçük yaşlarınızdan bu yana pek çok başarıya imza attınız. Bunun altında yatan temel sebebi ve kişisel prensiplerinizi öğrenebilir miyiz?

Hiçbir başarının çalışmadan sadece yetenekle elde edilebileceğine inanmıyorum. Spor hayatımın yanı sıra özel hayatımda da çok çalışmaya, dürüstlüğe

ve cesarete inanıyorum. Oynadığım her karşılaşmada, o anki sonuç ne olursa olsun son saniyeye kadar başarıyı yakalamak için çaba sarf ettim. Her günü, bir öncekinden daha iyi geçirmek için çalıştım. Eksik ya da yanlış gördüğüm yanlarımı düzeltmek üzere inançla çaba harcadım.

Kendi yolculuğunuzdan hareketle ülkemizdeki yeni nesillerin de hayatlarına yeni bir yönelim kazandırması bakımından sporu nasıl ele almalısınız?

Spor, vücudumuza iyi gelen hareketlerden çok daha fazlası. Ailelerimize, çocuklarının gelişiminde sporun önemini anlatmaya gayret gösteriyoruz. Sporla kazandığımız çok büyük nitelikler var. Bunların arasında; ahlaki değerlerimizin oluşumu, takım ruhu, sorumluluk duygusu, inanç, özgüven, irade gibi pek çok vasıf da sayabiliriz. Saydığım bütün bu değerler, aslında toplumumuzu oluşturan en saf yapıtaşlarıdır. Gençlerimize inançla, çalışkanlıkla kendilerini iyi hissedecekleri bir spora yönelmelerini, profesyonel bir sporcu olmasalar bile gelecekte spor adamı ya da iyi bir taraftar olarak spora katkıda bulunmalarını ve hareketliliği hiç bırakmamalarını tavsiye ederim.

Kariyeri başarılarla dolu bir sporcusunuz ki bunu kazandığınız pek çok kupa ve ödülle de kanıtladınız. Sizi en mutlu eden ve kariyerimin en önemli anıdır dediğiniz olay hangisi acaba?

19 Mart 1979'da İstanbul'da dünyaya gelen Hidayet Türkoğlu'nun hayatını basketbol değiştirdi. Okul kulübünden Anadolu Efes kulübüne transfer olarak profesyonel basketbol hayatına ilk atımı atan Türkoğlu, 2000 yılında NBA seçmeleğinde 16. sırada yer alarak Sacramento Kings formasını giymeye hak kazandı. 15 yıllık NBA hayatında 997 kez sahaya çıkan milli basketbolcumuz, 2008 yılında NBA'nın "Yılın En Çok Gelişme Kaydeden Oyuncusu" ödülünü kazanarak başarısını taçlandırdı. Kariyeri boyunca 309 kez Ay-Yıldızlı formayı terleten Hidayet Türkoğlu, 2015'te basketbolu bıraktığını açıkladı. Ancak spor hayatını noktalamadı. Mart 2016'da Cumhurbaşkanlığı Başdanışmanlığına atandı, Ekim 2016'da ise Türkiye Basketbol Federasyonu Başkanlığı'na seçildi.

Kariyerimde bir çok önemli an var. Bunların başında hiç şüphesiz Türk Milli Takımı formasını ilk defa giymem ve 2010 yılındaki Dünya Şampiyonası final maçı var. Tribünleri dolduran seyircilerimizin desteği de çok önemliydi. NBA'de forma giydiğim her an benim için çok özeldi. Orada çok değerli günler geçirdim. Her antrenmanın ve her maçın benim için ayrı bir önemi vardı. Ama bir ayrıcalıktan söz edeceksem; 2009 yılında LA Lakers'a karşı oynadığımız NBA Final Serisi diyebilirim. Özellikle de Courtney Lee'ye attığım pas ve onun pozisyonu kaçırması

ile bizim seride üstünlüğümüzü arttırabilme şansımızı kaybetmemiz... O turnikeyi kaçırdı ve durum 1-1 oldu. 2009 NBA Finali o nedenle hayatımın en önemli anıları arasında.

NBA'in "Yılın En Çok Gelişme Kaydeden Oyuncusu" ödülünü de 2008 yılında aldınız.

NBA'de 997 maç oynadım, 3 maçla 1.000'i kaçırdım. Bir ara geri dönmeyi istedim ama vücudumla kafamın aynı durumda olmadığını hissettim ve o nedenle de bıraktım. 'En Çok Gelişme Kaydeden Oyuncu' ödülünü kazandığım sezon da benim için diğer yıllardan farksızdı. Çünkü her zaman bu oyundan keyif almaya ve yeteneklerimi de en iyi şekilde sergilemeye çalıştım. 10 dakika da oynasam tüm maçtan keyif almaya özen gösterdim. Motivasyon olarak o yıl takımda ben, Dwight Howard ve Rashard Lewis ile tüm takımlara sorun yaratan bir üçlü olmuştuk. Diğer takım arkadaşlarımızın da desteğiyle çok iyi bir performans sergilemiştik. Açıkçası o ödülü tek başıma kazanmadım. Sistemin bana sunmuş olduğu şans iyi değerlendirdim ve sorumluluğumun yanı sıra istatistiklerimin de yükselmesiyle birlikte ödülün sahibi oldum. O yıl play-off'ta çok başarılı olamasak da ertesi yıl NBA Finali'nde yer almamız bu ödül kadar değerliydi.

Ve her sporcunun hayali olan Milli Takım forması giymek...

Evet, milli takım formasını giymek her sporcunun en büyük hayalidir. Bu kutsal formayı giydiğim her maçta Türk milletinin benden beklentilerini hissettim. Her maçtan sonra bu görevimi yerine getirmenin huzurunu duydum. Eğer maç umduğumuz gibi sonuçlanmadıysa, bir sonraki sefere nasıl daha iyi olabilirim diye düşünüp buna yoğunlaştım.

Amatörden profesyonele, oyunculuktan idareciliğe sporun hemen her noktasında görev aldınız. Şimdi de hem TBF başkanlığı hem de Cumhurbaşkanlığı Başdanışmanlığı görevlerinde bulunuyorsunuz. Bu görevlerinizden ve başarılı kariyerinizden yola çıkarak ülkemizde sporun geleceğini nasıl görmeliyiz? Sizin geleceğe yönelik istekleriniz ve tahminleriniz nelerdir?

Ben spor politikalarının ulusal bazda, bütünsel gelişimi kapsaması gerektiğini düşünüyorum. Sadece sonuç odaklı, kısa dönem çıkışları değil, çok uzun dönemli ve derinlemesine düşünülmüş çözümleri masaya koymamız gerekiyor. Bu da güçlü,

“

Ben spor politikalarının ulusal bazda, bütünsel gelişimi kapsaması gerektiğini düşünüyorum. Sadece sonuç odaklı, kısa dönem çıkışları değil, çok uzun dönemli ve derinlemesine düşünülmüş çözümleri masaya koymamız gerekiyor. Bu da güçlü, istikrarlı tek başlı bir irade ile mümkün olabilir.

istikrarlı tek başlı bir irade ile mümkün olabilir. Oluşturulan spor politikalarının çocuklardan başlayıp ailelere, Milli Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı'na kadar bütünsel açıdan ele alınması gerekiyor.

Ben de gerek Cumhurbaşkanlığı Başdanışmanlığı görevimde gerekse TBF'de oluşturduğumuz politikalarda uzun dönemli planlar üzerine inşa etmeye çalışıyorum. Spor politikalarımızı "sürdürülebilirlik" üzerine oturtmamız gerektiğine inanıyorum.

Gelişime odaklı, doğru kurgulanmış spor politikaları içinde yer aldığı sürece bir disiplinin öne çıkmasından rahatsızlık duymam. Milli başarılarımıza baktığınızda pek çok farklı spor branşında başarılarla imza attığımızı görebilirsiniz. Ben özellikle sosyal

medya hesaplarımdan bu başarıları paylaşmaya ve sporcularımızı tanıtmaya çalışıyorum. Spor basınının diğer sporlara daha çok içerik için yer açmalarını arzu ederim, aynı şekilde sponsorların da farklı branşları değerlendirmelerini tavsiye ediyorum. Bu sayede daha çok sporcumuzu üst performanslara taşıyacak bir yapı elde ederiz.

Ve son olarak sizi örnek alan, takip eden gençlerimize neler söylersiniz?

Ülkemiz, genç ve eğitimli nüfusuyla büyük başarı fırsatlarını barındırıyor. Gençlerimizin kendilerine uygun bulacakları branşlarda odaklı, ahlaklı ve çok çalışarak hedeflerine ulaşabileceklerini bilmelerini isterim. Doğru ve inançlı oldukları sürece onlara engel olacak hiç bir güç yok.

EŞİKTEN Geçiyoruz

İBRAHİM ETHEM ÖZER

İçerisi ile dışarı arasında yer alan ve her ikisine de ait olmayışıyla kendini var eden tereddüt bölgesi... Durmak ile gitmek arasındaki yer. Evin araf kısmı...

Bacağı sakatlandığı an dikkatini çekmiştin. Ameliyattan eve dönerken sanki ilk defa karşılaşıyordu seninle. Bir an durdu ve mecburen de olsa bir süre baktı sana, konuşuyor gibiydi seninle. Ne kadar da yüksekmışsin meğer... Yaklaşık on santim civarındaydın ama ona dağ gibi gelmiştin. Bazı şeyleri görmek için bunlar ge-

rekli belki de. Dört harfliydin belki fakat dört bin kelimeyle doldun yüreğine. Duraksadı bir an ve düşündü, düşündü...

Eşiği dış kapıların önünde yer alan, içeri toz, yağmur suyu vs. girmelerini engellemek ve iki farklı kotu birleştirmek için yapılan mermer veya sert tahta malzemelerden bir parça diye tarif edersek yanılmamış oluruz. İçerisi ile dışarı

arasında yer alan ve her ikisine de ait olmayışıyla kendini var eden tereddüt bölgesi... Durmak ile gitmek arasındaki yer. Evin araf kısmı...

Misafirlerin hoş geldiği veya uğurlandığı, tekrar gelmesi yönünde sözlerin verildiği mini sohbet yerleri... Yüzlerin genelde güldüğü, memnuniyet ile birlikte duaların edildiği sevimli mekânlardır

eşikler. Bayanların içeriden daha çok bu sevimli bölgede konuşabilme kapasitesinin yaşandığı nadide sohbet alanlarıdır eşikler... Çocukların ayakkabılarını giyerken kaymadan durmaya çalıştığı, dengelerini kurma çabalarıyla dolu, en sonunda dayanamayıp oturduğu, çamurlu ayakkabılarıyla bastıklarında ise annelerinden azar işittikleri, kışın soğuk gelen yazın serinleten, ev ile birleşme noktaları... Evdeki küçük kaldırımlar...

Aşınmışlıkları tarihini veya ne kadar çok insanın uğradığını az çok belli eder. Paspas ile olan dostlukları yıllara dayanır ve bir türlü ayrılmazlar. O paspassız, paspas da eşiksiz yapamaz. Paspas bazen gidecek gibi yapıp biraz ileri kayar ama yine de çok dayanmadan hemen geri döner... Ayakkabılar bazen az bazen çok dururlar, eşikleri toza бүрүdükleri olur fakat evin hanımı veya kızı hemen müdahale ederek eski temiz haline getirirler...

Eşiklere baktığımızda çok enteresan olaylar yaşadığımızı görüyoruz. Çoğu zaman varlığını bile unuttuğumuz bu küçük ama hoş alan, parmak çıtlamalarına veya bazen talihsiz kazalara sebebiyet verebiliyor. Takılıp düşmelele, yalın ayakla basıldığında kaymalara neden olan evin bu küçük kısmı, bazen gülme sahnelerine de açık olabiliyor. Onun olmamasının bile düşünülmediği banyolarda suyun dışarı çıkmasını önleme gibi maharetinin olması bayanların kurtarıcısı oluyor bir nevi.

Çocukların okula gidecekleri veya sokağa çıkacakları zaman oyalandıkları, içeri girmemek için direndikleri anlarda içeri doğru başlarını soktukları sahneleri mutlaka yaşamışsınız. Ya şunu yaşamayan var mıdır ki, kapıdan acil hemen bir şey verip gidilmesi gerektiğinde içeriden ses gelir ve ismini söyler: "Girsene..."

Kimse eşikte fazla durmanıza da izin vermez ve "Ya gir, ya çık!" diye bir ses duyulur. Orada kalabilmek hüner ister... Genelde kazanan ise yaşlı teyzelerimiz olmuştur.

Misafirliğin sohbet cilasının

Çocukların ayakkabılarını giyerken kaymadan durmaya çalıştığı, dengelerini kurma çabalarıyla dolu, en sonunda dayanamayıp oturduğu, çamurlu ayakkabılarıyla bastıklarında ise annelerinden azar işittikleri, kışın soğuk gelen yazın serinleten, ev ile birleşme noktaları...

atıldığı, yolculuklarda bir yakınının peşinizden su döktüğü, giderken annenin sıkı sıkıya kucakladığı, yeğenlerin, "Dayı ne aldın bize?" bakışı attıkları yerlerdir, eve gelindiğinin müjdecisidir bu değerli mekânlar. Bazen anahtarların çıkardığı sesler bile yeter bizim için önemli kişilerin geldiğini anlamamıza.

Anadolu insanının en önemli özelliklerinden biri olan belli inanışlar, burada da karşımıza çıkıyor. Biraz düşündüğümüzde, "Kalk oradan eşiğe oturan kızın yuvası bozulur." gibi sözler vardır mesela. Yine bazı yörelerde ise eşiğe oturmak, iftiraya uğrayacağına delaletmiş örneğin. Atasözlerimizde de yer alır eşik, şöyle ki "Altın eşik gümüş eşiğe muhtaçtır" Zenginliğe de iş başında olmaya da güvenilmemesini, gün gelir insan elindeki varlığı yitirip yoksullaşabilir, bir zamanlar kendisinden daha yoksul olan bir kişiye muhtaç olabilir. Mevkiini de kaybedebilir ve kendisinden daha önce altta olan insanların emrinde çalışmaya mecbur kalabilir manalarına gelir.

Her gün türlü türlü eşiklerden geçiyoruz, başarı için eşikler atlıyoruz. Karşımıza çıkacak durumların hayırlı olup olmadığını merak ederek çabalıyoruz. Çocuklarımızı ve gençlere yön veriyoruz bu eşikleri kolay ve doğru atlamaları için. Karşılaşacakları türlü engellere göğüs germelerini öğütlüyoruz. Eşikler ne kadar zor olursa olsun varılan sonu başarılarla dolu hedefler bir o kadar kıymetli ve mutlu edici oluyor.

Buraya gelirken aklımda bol bol yürümek vardı. Ama doğa o kadar güzeldi ki, bir gece burada kalıp çadırla kamp yapmaya karar verdik. Öncelikle arabamızı Yenice Kent Ormanı yazan kocaman bir kapıdan girerek park ettik.

**Şeker gibi tatlı ve
gizemli bir kanyon**

YENİCE ORMANLARI
VE ŞEKER KANYONU

SEHER MERİÇ

Bazen öyle mucizeler olur ki bu koşturmacı hayatımızda fark edemeyiz onları. Bize, o anda mucize değilmiş gibi gelir. Ama sonrasında fark ederiz... Bunun için, belki de iyi bir değerlendirme yapmak gerekir. Aslında mucize hayatın ta kendisi değil midir? Nefes almak ve vermek bana göre başlı başına bir mucizedir. Bir günde kaç defa soluk alıp veriyorsunuz, hiç düşündünüz mü? Bir an nefes almazsak kıyametleri koparmıyor muyuz? Allah'ın yarattığı insanlar, hayvanlar, taş toprak ve dahi âlem bir mucize değil midir sizce? Bunları anlatmaya ne benim kalemim yeter, ne de ömrümüz...

İşte bu düşünceler kafamın içinde dolaşırken arabayla geçtiğimiz yolun etrafına bakıyordum. Etraf iyiden iyiyeye yeşillenmeye başlamıştı... Sabah serinliğinde hafif puslu ve nemli bir hava vardı... Ama bir iki saate kadar hava açacaktı. Uzun yıllardır dağcılık yaptığım için artık havanın kokusunu alabiliyordum. Aynı, sıkıntılardan sonra gelen bir ferahlama gibi...

Yine yoğun bir hafta yaşamıştım. Bu yorgunluğa en iyi gelen ise yeşillikler içerisinde geçireceğim bir gündü... Ankara'ya hiç de uzak olmayan bir bölgeye gitmek için bir arkadaşım ile yola çıktım.

Sirtını dağlara yaslamış, kollarını Karadeniz'e açmış, yemyeşil ormanları, buz gibi suları, eşsiz yaylaları ve güler yüzlü insanlarıyla tanıdığımız Karabük'e doğru yol alıyordum.

Karabük deyince akla ilk gelen yer Safranbolu olmuştur. Ama bu sefer benim yolum adı gibi tatlı ve bir o kadar da huzur dolu Yenice Ormanları'na ve Şeker Kanyonu'na düştü.

Şeker Kanyonu, Yenice ilçe sınırları içinde bulunuyor. Yenice, daha önceleri Zonguldak iline bağlıymış. Karabük'ün, 1995 yılında il olmasıyla, Karabük'ün ilçeleri arasında yer almış. İlçenin tarihi oldukça eskilere dayanıyor. İlçe, Selçuklu döneminden itibaren, bölgenin önemli bir yerleşim ve geçim yeri.

Ankara'dan gelecek olanlar için Karabük yol ayrımından sonra sağa saparsanız Safranbolu'ya, sola dönerseniz Yenice'ye gidersiniz. Tabelaları takip etmenizi öneririm. Yenice'ye varmadan yaklaşık üç km önce Yenice Kent Ormanı yazısını göreceksiniz. Tabi buraya gelinceye kadar ondan fazla tünelden geçtiğimizi de söylemem lazım. O yüzden biraz dikkatli olmak gerekiyor. Yol kıvrıla kıvrıla ilerliyor.

Yol boyunca bazen gözükp bazen kaybolan ve kanyonun içine girince hemen sağınızda akan suyun adı Filyos Çayı. Çay, bu derin vadide usul usul akıyor. Tabi mevsimine göre, baharda coşkulu, yazın sakin. Aynı zamanda ilçeye de hayat veren Yenice Irmağı, yerleşim merkezinin içinden geçerek, ilçe topraklarını iki parçaya bölüyor.

Buraya gelirken aklımda bol bol yürümek vardı. Ama doğa o kadar güzeldi ki, bir gece burada kalıp çadırla kamp

Yenice Ormanları, Avrupa'nın biyolojik çeşitlilik açısından en değerli alanları arasında yer alıyor. Bu nedenle 1999 yılında Dünya Doğayı Koruma Vakfı tarafından "Acil olarak korunması gereken 100 sıcak nokta"dan biri ilan edilmiş.

yapmaya karar verdik. Önce-likle arabamızı Yenice Kent Ormanı yazan kocaman bir kapıdan girerek park ettik. Hemen önümde akan Filyos Çayı'nın sesi ve ağaçlarda yaşıyan kuşların huzur verici "hoşgeldin" şarkısı bütün yorgunluğumu aldı. Yürüyüş malzemelerimizi alıp, karşı kıyıya geçmek için hemen önümüzdeki 20-25 metrelik köprüye yöneldik. Tam ortada durunca kanyonu geniş kollarıyla saran yüksek kayalıklar muhteşem görünüyordu. Hemen fotoğrafını çektim. Hele sabahın o vaktinde gökyüzü bulutlu iken manzaraya doyum olmu-yordu. Zaten, yanımda fotoğraf makinem olmadan yola çıkamıyorum. Sanki bir parçam eksik gibi geliyor.

Köprüden geçince yetkili-lerden bilgi ve yürüyüş için rotaların bulunduğu haritayı aldık. Karabük Kaymakamlığı tarafından bu alana yürüyüş parkurları yapılmış. Yol boyunca tabelalar ve belirleyici işaretler konulmuş. Yani yolumuzu kaybederiz gibi düşünmenize gerek yok... Kendi performansınıza göre, eşsiz doğa güzellikleri arasında sakın ve huzurlu bir yürüyüş yapabilirsiniz. Unutmadan dağ bisikleti kullananlar için de yollar oldukça müsa-it. Ben yürüyüşe başlamanın keyfiyle, hem fotoğraf çekiyorum hem de mis gibi havayı teneffüs ediyorum... Ama sizlere biraz bu ormandan bahsetmem lazım.

Yaklaşık 1200 kilometrekare-

Yenice Ormanları; anıt niteliğindeki ağaçları, karışık doğal yaşlı ormanları, derin vadileri ve barındırdığı yaban hayatı çeşitliliğiyle Avrupa'nın biyolojik çeşitlilik açısından en değerli alanları arasında yer alıyor.

lik bir alana sahip olan Yenice'nin yüzölçümünün %85'i verimli ormanlarla kaplıdır. Arazi yapısı Batı Karadeniz bölgesinin karakteristik özelliklerini taşımakla beraber, düz ve ova niteliğinde arazi yok denecek kadar azdır.

Deniz seviyesinden 130 metre yükseklikte konumlanan ilçenin doğal yapısı ve özgün bitki örtüsü yaban hayatı açısından önemli bir çeşitlilik içeriyor. Tropik bölgeler dışında, dünyada pek az ormanda görülebilecek kadar çok sayıda ağaç türünü barındıran Yenice Ormanları'nda, otuzdan fazla ağaç ve çalı türüne rastlamak mümkün. Yani aslında bu orman tam bir ağaç müzesi.

Bu alanlar nesli tükenmeye yüz tutmuş yaban hayatı bakımından da çeşitlilik göstermesinden dolayı, görülmeye değer yerlerden. Ge-yik, karaca, ayı, vaşak, yaban kedisi, domuz, sansar, kurt, tavşan gibi yaban hayvanları; çulluk, güvercin, tahtalı güvercin, alakarga, atmaca, doğan ile çeşitli kuşlar bu derin ve gizemli ormanda yaşıyor... Biz değişik kuşları gördük ama vahşi hayvanlarla karşılaşmadık...

Yenice Ormanları; anıt niteliğindeki ağaçları, karışık doğal yaşlı ormanları, derin vadileri ve barındırdığı yaban hayatı çeşitliliğiyle Avrupa'nın biyolojik çeşitlilik açısından en değerli alanları arasında yer alıyor. Bu nedenle 1999 yılında Dünya Doğayı Koruma Vakfı tarafından "Acil olarak korunması

gereken 100 sıcak nokta"dan biri ilan edilmiş.

Doğal yapısı itibarıyla; kanyoning, çadırli kamp, dağcılık, kaya tırmanışı, rafting gibi her türlü doğa sporuna oldukça elverişli olan, her mevsim farklı güzellikler sunan Yenice Ormanları'nda, özellikle sonbaharın renklerinin en yoğun olduğu zaman harika oluyor...

Ben göremedim ama kanyonun içerisinde özellikle Çitdere ve Kavaklı bölgelerinde; boyu 25, çapı ise 2,5 metreyi bulan "Porsuk Ağacı" ve boyu 20, çapı 1 metreyi bulan "Türk Fındığı" gibi dünyada az rastlanan ender türler de varmış.

Bizim gibi yürüyüş parku-

runda değil de, kanyonda ilerlerseniz belirli bir yere kadar aracınızla gidebileceğinizi söyleyebilirim. Kanyon yaklaşık olarak 7 km kadar... 2 km'den sonrasında yer yer zorlu geçişler ve daralmalar olmasından dolayı, bazı yerleri yüzerek geçmek zorunlu hâle geliyor. Bunun için de, iyi bir kanyoning ekibiyle çalışmak gerekiyor. Kanyonun çevreleyen kaya duvarlarının yüksekliği 100 metreden başlayıp, bazı yerlerde 250 metreye kadar yükseliyor.

Yürüyüş sırasında molamızı yaşlı bir ağacın dibinde verdik. Sırt çantalarımızla getirdiklerimizi yerken şehirde yaşadığımız sıkıntılardan eser kalmamıştı... O anda aklımızda karnımızı doyurmak ve akşam çadırımızı nereye kuracağız gibi düşünceler vardı.

Bana yaşama sevinci veren, içimi coşturup hayatımı sevdiren ve beni küçük şeylerle şükrâ götüren şey bu küçük mutluluklar... Küçük dediysem, sadece böyle adlandırdıkları için... Yoksa benim için alıp verebildiğim bir nefes ya da gün doğumunda bir an çadırımdan içeri süzülerek yüzümü ısıtan bir damla güneş bile, devasa bir şükür sebebi.

Her mevsim farklı bir güzellğe sahip olan bu güzel beldeye, ailenizle beraber gelmenizi tavsiye ederim. Ben çadırda kalmam dersanız, Yenice Ormanları içerisinde, konaklama imkânınızın da bulunduğunu da söyleyeyim. Hadi ne duruyorsunuz! Yenice Ormanı ve Şeker Kanyonu sizi bekliyor...

Her mevsim farklı bir güzellğe sahip olan bu güzel beldeye, ailenizle beraber gelmenizi tavsiye ederim. Ben çadırda kalmam dersanız, Yenice Ormanları içerisinde, konaklama imkânınızın da bulunduğunu da söyleyeyim.

KIBRIS ŞEHİDİ HANIM SAHÂBÎ

Ümmü Haram bint Milhan

YRD. DOÇ. DR. AYŞE ESRA ŞAHYAR

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Allah'ın elçisi zaman zaman yaptığı gibi o gün de süt teyzesinin evinde öğle uykusuna yatmıştı. Resul-i Ekrem Efendimiz'den birkaç yaş büyük olan bu süt teyze Ümmü Haram bint Milhan'dan başkası değildi. Medineli, Ensârî bir hanımdı. Peygamberimiz onu ziyaret ettiğinde dünyalar onun olurdu adeta. Resulullah'ın saçlarını tarar, ona ikramda bulunurdu. O gün de yine Resulullah kendisini ziyarete gelmiş, bir süre istirahat etmek üzere yatıp uyumuştur ki birden bire gülümseyerek uykudan uyandı.

Ümmü Haram, Resulullah'ı dikkat ve hayranlıkla izlemekteydi. Onun gülümseyerek gözlerini açması da dikkatinden kaçmadı. Öyle ya, o Allah'ın elçisi idi. Uykuda da vahiy alır, bir takım müjdelere mazhar kılınabilirdi. İşte o gün de ne görerek uyandı ise bunu Peygamber Efendimiz'den ilk dinleyecek olan Ümmü Haram olacaktı. Derhal, vakit kaybetmeden heyecanla, bu gülümsemenin nedenini sordu. Allah'ın elçisi şöyle cevap verdi:

"Bana, ümmetimden cihada çıkan bir topluluk gösterildi. Adeta tahtlara kurulmuş hükümdarlar gibi deniz seferine çıktıklarını gördüm.

Sonra durdu ve ardından:

"Ümmetimden ilk deniz seferi yapacak ordu cenneti kazanmıştır." buyurdu.

Bu, olağanüstü bir müjdeydi. Allah yolunda deniz seferine çıkacak olan orduyu Hz. Peygamber cennette tahtlara kurulmuş hükümdarlar gibi nimet içinde görmüştü rüyasında. Ve o ordudaki askerleri de açıkça cennetle müjdelemişti. Ne büyük bahtiyarlıktı bu. Acaba kimlere nasip olacaktı bu kıymetli sefer? Bir an

büyük bir ümit kapladı Ümmü Haram'ın gönlünü. Akından, yüreğinden geçenleri saklamadı:

-Ya Resulüllah ben de onların içinde olacak mıyım? diye sordu. Ancak henüz cevabını almadan eklemeyi ihmal etmedi:

-Dua et, ben de onlardan olayım. dedi.

Allah Resulü, Ümmü Haram'ın deniz seferine çıkacak ilk İslam ordusu içinde yer alması için dua etti. Artık içi içine sığmıyordu Ümmü Haram'ın. Onun bir hanım olmasını deniz seferine katılmasının önünde bir engel olarak görmemişti Allah Resulü. Bilakis o sefere katılması için dua buyurmuştu. Böylece sevgili süt teyzesi, Allah'ın elçisine duyduğu muhabbetin, gösterdiği hürmet ve ikramın karşılığını almış gibiydi. Ümmü Haram bu kıymetli müjdenin heyecanı içindeyken Resulullah tekrar uykuya dalmıştı bile.

Aradan kısa bir süre daha geçti. Ümmü Haram, Resulullah'ın başından ayrılmamış, onu izlemeye devam etmekteydi. Peygamber Efendimiz yine tebessümle açtı gözlerini. Ümmü Haram yine heyecanla baktı onun güzel yüzüne. Acaba bu defa neler görmüştü? Dayanamadı, tekrar sordu. Resulullah bu kez bir başka

müjde vermekteydi:

-Ümmetimden Kayser'in şehrine sefere çıkacak olan orduyu Allah bağışlamıştır. buyurdu.

Kayser'in şehri... Yani Bizans şehri... İstanbul... Ta oralara kadar mı gidecekti İslam orduları? Ümmü Haram'ın heyecanı, coşkusu git gide artıyordu. İlerleyen yaşına rağmen Allah yolunda bir şeyler yapabilme azminden hiçbir şey kaybetmemişti. Yine bir ümitle sordu:

Allah Resulü, Ümmü Haram'ın deniz seferine çıkacak ilk İslam ordusu içinde yer alması için dua etti. Artık içi içine sığmıyordu Ümmü Haram'ın. Onun bir hanım olmasını deniz seferine katılmasının önünde bir engel olarak görmemişti Allah Resulü. Bilakis o sefere katılması için dua buyurmuştu.

Kıbrıslılar Hala Sultan dediler ona. Hala Sultan Türbesi Kıbrıs'ın incisi, ziyaretgâhi oldu. Bugün Kıbrıs Rum kesiminde yer alan türbesiyle Ümmü Haram peygamber dostlarından, kıymetli gönül sultanlarından biri olarak tarihimizde iz bıraktı.

-Ya Resulüllah ben de onlar arasında olacak mıyım? Dua et onlardan olayım. dedi.

Resulüllah tebessümle Ümmü Haram'ın yüzüne baktı:

-Sen ilk grupta olacaksın. buyurdu.

İstanbul seferi değil ancak gelecekte bir deniz seferi bekliyordu demek ki Ümmü Haram'ı. Kim bilir belki de Allah şehitlik nasip ederdi. Bu ümit hiç sönmedi Ümmü Haram'ın yüreğinde.

Resulüllah'ın vefatından sonra Hz. Ömer'in halifelik yıllarında Ümmü Haram kocası Ubâde b. es-Sâmit ile beraber Şam topraklarına yerleşti. Hz. Ömer, Ubâde'yi bu bölgeye öğretmen olarak tayin etmişti. Hicretin on beşinci senesiydi. Henüz fethedilen bölgede İslam'a yeni giren topluluklara İslam dinini öğretmekle görevlendirilmiş birkaç sahâbîden biriydi Ubâde b. es-Sâmit. Böylece karı koca ana vatanları olan Medine'den ayrılmış, Suriye topraklarında ikamet etmeye başlamışlardı.

Ümmü Haram ve eşi Suriye topraklarında iken Hz. Ömer vefat etmiş, Hz. Osman'ın halifelik yılları başlamıştı. Suriye valisi Muaviye b. Ebî Süfyan; Bizans'a karşı karadan yürütülen mücadelenin yetersiz olduğu kanaatindeydi ve Halife Hz. Osman'ı Kıbrıs'a sefer düzenleme konusunda ikna etti. Müslümanlar hicretin 27. senesinde 1700 gemilik bir filo ile Akka'dan Kıbrıs'a doğru yola koyuldu. Bu ordunun içinde Ümmü Haram ve Ubâde b. es-Sâmit de vardı. Aynen Hz. Peygamber'in müjdelediği gibi gemilerle ve ihtişamla yola koyulmuş bir ordu... Müslümanların ilk deniz seferi olarak da tarihe geçti Kıbrıs Seferi.

Müslümanlar Kıbrıs'a ulaşip şehri kuşattılar. Kuşatma sonunda Kıbrıs barış yoluyla fethedildi. İslam ordusu zafer coşkusuyla geri dönmek üzere yola koyulacaktı ki Ümmü Haram'ın bindiği at tökezleyiverdi ve Ümmü Haram atından düşerek can verdi. Allah Teâlâ ona şehitlik nasip etmişti. Kıbrıs toprakları artık Peygamber'in süt teyzesini, değerli bir dostunu, ilk deniz seferinin hanım sahâbî şehidini bağrına basacaktı. Ümmü Haram, Kıbrıs'ta defnedildi. Kıbrıs için kıyamete kadar sürecek bir şeref vesilesi oldu Ümmü Haram'ı ağırlamak...

Kıbrıslılar Hala Sultan dediler ona. Hala Sultan Türbesi Kıbrıs'ın incisi, ziyaretgâhi oldu. Bugün Kıbrıs Rum kesiminde yer alan türbesiyle Ümmü Haram peygamber dostlarından, kıymetli gönül sultanlarından biri olarak tarihimizde iz bıraktı.

Göç ve gurbet: **Almanya**

SALIHA DİLMAÇ

"Türkiye gelenekleriyle, insanlarıyla bütün dünyaya kucak açan bir ülke. Farklı ülkelerden gelen insanlara, farklı dinlere mensup olanlara yan bakılmadığı hatta aksine ilgi gösterilip sohbet kurulmaya çalışıldığı bir ülke."

İbrahim Kavlak

3

0 Ekim 1961 tarihinde Bonn'da Türkiye ile Almanya arasında "İş-gücü Alım Anlaşması" imzalanır. Anlaşma, 2. Dünya Savaşı sonrasında ekonomik sorunlar yaşayan Almanya'nın yabancı işçi desteğiyle ekonomik kalkınması amacıyla yapılmıştır. Haydarpaşa Tren İstasyonu'ndan Düsseldorf şehrine hareket eden 450 Türk ile başlayan göç, artarak devam eder. Şu anda Almanya'da 3 milyon civarında Türk mevcuttur. Bu ayki misafirimiz ise 40 sene önce gurbete giden bir Türk vatandaşının torunu İbrahim Kavlak. İbrahim 3 milyon Türk içinde, üçüncü kuşağın bir temsilcisi.

"Adım İbrahim Kavlak. 1991 yılında Almanya'nın Baden-Württemberg eyaletinin Crail-

sheim şehrinde dünyaya geldim. Dedem yaklaşık 40 sene önce Aksaray'dan Almanya'ya işçi olarak geldi, daha sonra babam ve kardeşlerini de yanına aldı ve şu an ablam, iki erkek kardeşim ve ben üçüncü kuşak olarak Almanya'da yaşıyoruz. Kreşe gitmeye başladığımda neredeyse hiç Almanca konuşamıyordum ve bundan dolayı bayağı zorluk çektim. İlkokul çağlarında sınıfta az sayıda Türk öğrenci bulunduğundan devamlı İslam ve Türkiye ile alakalı haber ve olaylara yorum yapmamız isteniyordu, böylece erken yaşta boyumuzu aşan alanlarda temsile zorlanıyorduk. Bunun üzerine birçok Almanca kitap ve roman okumaya başladım, hatta bazen sabahlara kadar okuyup okula uykusuz giderdim. Bir süre sonra Almanca derslerinde sınıf birincisi olma-

sam da iddialı bir konum elde etmiştim. Ayrıca İslam derslerinin olmamasından dolayı bana iki seçenek sunulmuştu: Ya din dersi saatim boş geçecek ya da Hristiyan din dersine katılacaktım. Ben din derslerine girmeyi tercih ettim ve sınavlarda da birinci olmaya başladım. Sınıf birincisi olup olmamak benim şahsım adına çok önemli değildi ama ister istemez bize yüklenen o temsil görevinden ötürü başarılı olmaya gayret ederdik arkadaşlarımızla. İlkokuldan sonra Alman okul sisteminde ortalamana göre 3 okul tipinden birine gönderilirsin. Ben Gymnasium'a hak kazandım ama sınıf öğretmenim asılsız bir sebepten dolayı benim daha aşağı bir okula gitmemi istedi. Babam buna müsaade etmedi ve ben lise diplomamı böylece elde etmiş oldum. Üniversitede mekatronik bölümünde iki dönem okuduktan sonra Türkiye'de Uluslararası İlahiyat Programı'nda okumaya karar verdim. 2016 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldum ve İslam Tarihi bölümünde yüksek lisansa başladım ve halen devam etmekteyim."

İbrahim bir Avrupa vatandaşı. Çoğu kişi oralara gitmeye çalışırken, o neden Türkiye'ye gelmeye karar vermişti?

"Bizler Almanya'da dini eğitimimizi hafta sonlarında bölgemizdeki Diyanet İşleri Türk İslam Birliği camilerinde alırız. Dolayısıyla yoğun veya yeterli bir din eğitiminden bahsetmek biraz zor. 16 yaşına geldiğimde hocamız benden küçüklerin derslerini dinlememi ve onları çalıştırmamı istedi, ben de seve seve bunu

yapmaya başladım. Fakat çocuklar bazen içinden çıkamadığım sorular yöneltiyordu ve dini anlamda ne kadar yetersiz olduğumu hissediyordum. Bu arada DİB ve TDV'nin Uluslararası İlahiyat Programı'ndan haberdar oldum. Üniversitemdeki bir profesör ile görüştüğümde mekatronik bölümünü bırakmaya karar verdim ve Uluslararası İlahiyat Programı'na kaydımı yaptırdım. Aileme bu durumu izah etmekte zorlanmış olsam da annem ve babam beni bu kararında desteklediler. Neden Türkiye'yi tercih ettiğime gelince: Almanya'da yaşayanlar olarak her daim memleketimize duyduğumuz bir hasret vardı. Yaz tatillerimizi Türkiye'de geçiriyor olsak da... Türkiye'de üniversite okuma fırsatı doğmuştu ve ben bunu kaçırmak istemedim. Ayrıca dini alanda kendimi yetiştirip bu bilgiyi çevreme aktarmak için ilahiyat alanında köklü bir geçmişe sahip Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde okuyabilmeyi büyük bir nimet olarak gördüm. İşte Türkiye'ye gelmemin sebepleri bunlar oldu."

Memleketim... Avrupa'nın en güzel ülkelerinden birinde doğmasına rağmen memleket diye Türkiye'yi benimsemek ve orada yaşamadığı halde özlemek...

İbrahim diğer memleketi Almanya'yı nasıl anlıyor? Yaşadığı şehir nasıl bir yer?

"Almanya'nın Crailsheim şehrinde yaşıyorum. Crailsheim bol yeşil alanı ve temiz havası olan yaklaşık 33 bin nüfusuyla şirin bir yer. Küçük olduğundan komşuluk ilişkileri halen

Camilerimiz buluşma noktamız. Bayram namazından sonra camide büyük bir musafaha halkası oluşur, herkes birbiriyle bayramlaşır. Kimi zaman da cami avlusunda bulunan çadırlarda bayram coşkusu ve ikramlarla beraber bayramlaşmalar devam eder.

korunmaktadır. Din ve ırk düşmanlıkları çok hissedilmiyor. İnsanlar birbirini tanıdıkları için saygı gösteriyorlar. Ayrıca şehrimizin tek camisi olan Crailsheim Gurbet Camisi halka açık olarak hizmet verdiğinden toplum açısından kabul görmektedir."

Almanya'da İslam yaşıyor mu? Dini bayramlarımız rahat bir ortamda kutlanabiliyor mu?

"Elbette, hatta son senelerde dini bayramlarımız resmî tatil olmasa da öğrenciler bayramlarımızda okullarından izin alabiliyorlar. Bayram sabahı namazdan sonra camilerimizde kahvaltı veriliyor. Böylece iş ve yaşam şartlarından dolayı görüşemeyenler sohbet ediyor ve bayramın coşkusu hissediliyor. Camilerimiz buluşma noktamız. Bayram namazından sonra camide büyük bir musafaha halkası oluşur, herkes birbiriyle bayramlaşır. Kimi zaman da cami avlusunda bulunan çadırlarda bayram coşkusu ve ikramlarla beraber bayramlaşmalar devam eder."

Türkiye'de bayramlar bir başkadır ama bazen uzak yerlerde insanlar öyle muhteşem bir zincir oluştururlar ki, o uzak yer yakın yerden âlâ olur, çok daha anlam bulur. Memleket hasreti, din ve kardeşlik bağları uzak yerlerde böyle malyalanır.

Peki, İbrahim'in Türkiye'ye ilk gelişi ve gözlemleri...

"Türkiye'ye hatırlayabildiğim ilk gelişimde 4 yaşlarındaydım. Köye gittiğimizde gördüğüm o toprak yollar beni şaşırtmıştı, oysa Almanya'da her şey cetvelle çizilmiş gi-

biydi. Açıkçası biraz olumsuz izlenime kapılmıştım. Ama sonra insanların sıcakkanlılığı, karışıklık içindeki düzen beni kendine hayran bırakmıştı, sonuçta memleketimdi ya. Okumaya geldiğimde ise tatildeki gibi değildi.

Geçirdiğim son altı sene içinde Türkiye’de çok şeyin gelişimine şahit oldum. Türkiye gelecekleriyle, insanlarıyla bütün dünyaya kucak açan bir ülke. Farklı ülkelerden gelen insanlara, farklı dinlere mensup olanlara yan bakılmadığı hatta aksine ilgi gösterilip sohbet kurulmaya çalışıldığı bir ülke. Bazı ülkelerde yabancı olmak bir dezavantaj olsa da Türkiye’de bu böyle değil. Ne kadar güzel ilerlemeler olsa da ferdi, toplumsal ve kurumsal olarak daha çok çalışmamız gerekiyor.” diye bir öz eleştiri yapıyor İbrahim. O aslında misafir değil, o bu toprakların öz insanı. Ve bir öz eleştiri daha geliyor:

“Almanya’da vakte çok önem verilir. Randevulara en geç 5 dakika önceden icabet edilir, yani ne beklenilir ne de bekletilir. Dakik olma konusunda hassasiyetimizi tekrar gözden geçirmemiz gerekiyor.”

Ah bu zaman meselesini bir çözebilsek her sorunu çözebileceğiz sanki. Sadece dakik olmak değil, zamanı tasarruflu kullanmayı da öğrenmek gerek.

Geliyoruz en önemli meselelerden birine: Almanya ve göç. 1960’larda başlayan bu süreç, o kadar çok toplumsal soruna ve olaya neden oldu ki. Sosyolojik değerlendirmeler, hukuksal yaklaşımlar, se-

naryolara konu aratmayacak insan hikâyeleri... Almanya Acı Vatan! Üçüncü kuşak olarak o nasıl değerlendiriyordu tüm bunları...

“İlk kuşak aslında sadece çalışmak için gelmişti. Onlar burada kalmayı düşünmemişlerdi. Hatta o zamanlar ev satın alanlara taaccüp edilirdi. ‘Baksana, Ahmet Türkiye’yi unuttu, temel attı buraya.’ diye yorumlar yapılırdı. Allah onlardan razı olsun, ilk kuşak mescit ve camilerimizi kurdu-lar, çünkü memlekette uzak olsalar da en azından Cuma ve Bayram namazlarını bir arada kılmak için mekânlar gerekiyordu. O zamanlarda temeli atılan camilerde bizler yetiştik ve bizden sonrakiler de yetişecekler. İlk kuşak dil bilmediği için sosyalleşecek alan olarak da camilerin çayhaneleri yoğun olarak kullanılırdı. Zaten en büyük sıkıntı dil idi. Burada ikinci kuşak devreye girmeye başlamıştı. Belediyeden veya işverenden gelen mektupları onlar tercüme ederlerdi büyüklerine. Çünkü onlar artık Almanya’da okula gidiyor ve yaşadıkları ülkenin dilini ve kültürünü yakından öğrenmeye başlıyorlardı. Bir sıkıntı da burada tezahür etmeye başlıyordu. Evde Türkçe konuşan, Anadolu örf ve adetleri ile yetişen gençler evin dışında farklı bir dünya ile temas ediyorlardı. Bu ise zaman zaman değerler çatışmasına yol açabiliyordu. Bu çatışmayı lehine kullanabilenler özgüvenli bir şekilde yaşadıkları ülkede eğitim alıp daha yüksek mevkilerine ulaşıyor hatta iş yerleri kuruyorlardı. Bundan sonra gelen üçüncü kuşak, yani bizler çok farklı şartlara sahiptik.

Allah onlardan razı olsun, ilk kuşak mescit ve camilerini kurdu-lar, çünkü memlekette uzak olsalar da en azından Cuma ve Bayram namazlarını bir arada kılmak için mekânlar gerekiyordu. O zamanlarda temeli atılan camilerde bizler yetiştik ve bizden sonrakiler de yetişecekler.

Evde hem Türkçe hem Almanca konuşuluyordu, yani başanlı bir eğitim almamızdaki dil engeli aslında ortadan kalkmıştı. Fakat evlerimizde yaşadığımız değerler dışardakilerine uymadığından dengeyi bulmalıydık. Dengeyi bulabilenler kendinden ödün vermeden toplumla uyum içinde yaşarken, bunu başaramayanlar ya kendini izole ediyor veya asimile oluyordu. Yani kısaca, ilk kuşak dil sıkıntısı yaşadığından toplumdaki yerini belirlemede pasif kalmasına rağmen kendi aralarında yoğun bir bağ oluşturarak dinî ve millî değerlerimizi yaşayabileceğimiz zeminler ve mekânlar oluşturmuşlardır. İkinci kuşak ise dil sorununu yavaş yavaş çözerken iki farklı dünyanın arasında savrulacak büyük sıkıntılar çekti. Biz üçüncü kuşak olarak en iyi şartlara sahip olsak da değerler kaymasından ve kimlik oluşturmamaktan dolayı gösterebileceğimiz başarıyı sergileyemiyoruz. Bizden sonraki kuşaklar için ise bu daha vahim bir hâl alabilir. Bunun çözümünü ilk kuşağın attığı temellerde görüyorum. Camilerimizin ve derneklerimizin, gençlerimizin dinî ve millî değerlerini severek öğrenebileceği merkezler haline gelmesi gerekiyor. Çünkü sadece kendini tanımlayabilen ve özgüvene sahip bireyler sağlıklı bir toplum oluşturabilir. Bu bağlamda bize şuurlu anne babalar, dede nineler ve arkadaşlar lazım.”

İbrahim’in isabetli tespitlerini hayranlıkla dinlerken, her zaman yapılan bir eleştiriyi sormak da şart oluyor: Almanya’ya giden ilk Türklerin entegrasyon konusunda yaşadığı so-

runlarda sorumluluğu var mı? Örneğin Alıncayı öğrenmek gibi...

"Almanya'ya gelen ilk Türklerin bu konuda büyük bir sorumluluk taşıdığını düşünmüyorum. Onlar sadece birkaç sene çalışıp dönmeyi düşünüyordardı. Zaten birçoğu bir arada kalıyor ve çalışıyorlardı ve sonuçta neredeyse hiç Almanca bilmeden ve kullanmadan günlerini geçirebiliyorlardı. Adaptasyon konusunda yine aynı düşüncemi tekrarlayacağım. İlk önce kişinin kendisini tanımlaması gerekiyor. Gerçek anlamda kim olduğunu bilen biri farklı düşüncelerden korkmaz ve onlara karşı açık olur. Faydalı gördüğünü benimser ve toplumuna faydalı olanı sunmaktan çekinmez. Böylece toplumdan istifade eden ve toplumun kendisinden istifade ettiği biri olarak adapte olur."

Adaptasyonla birlikte asimilasyon sorunu da ufukta görünüyor mu? Yeni kuşak gençlik

kendisini hangi kültüre daha yakın hissediyor?

"Maalesef çevremizde asimilasyona da şahit oluyoruz. Maalesef diyorum, çünkü farklı kültürel zenginliklere sahip olan bir kişinin kendisini bunlardan soyutlayarak hazır sunulmuş olana meyketmesi kendisi için bir kayıptır. Hâlbuki kendi zenginliklerini koruyarak da toplumun bir parçası olabilmek artılar getirir beraberinde. Ama diğer taraftan bu dengeyi koruyabilen bir nesil de mevcut. Yani olay zannedildiği gibi karamsar değil. İki kültürü birleştirip özünü kaybetmemiş bir nesil istiyorsak, münferit ve kurumlarca gençlerin anlayabileceği dilden ve metotlarla kendi kimliklerini inşa etmelerine yardımcı olmamız gerekiyor Bunun için eksikliklerimizi tespit ederek bir an önce onları gidermemiz gerekiyor. Ayrıca ilk mektep olarak aile kurumunu güçlendirmek ve bilinçlendirmek gerekiyor. Burada anne babalara büyük görevler düşüyor. Çocuklarının

Haydarpaşa Tren İstasyonu'ndan Düsseldorf şehrine hareket eden 450 Türk ile başlayan göç, artarak devam eder. Şu anda Almanya'da 3 milyon civarında Türk mevcuttur.

kimlerle görüştikleri, vakitlerini nerede ve nasıl geçirdiklerini bilmeleri gerekiyor ve bir hata gördüklerinde üzerine yürümek yerine onlarla konuşarak sıkıntıları gidermeleri gerekiyor. Kurumsal olarak gençliğimizin vakitlerini geçirebileceği gençlik merkezleri gibi mekânlar kurmaları, eğlenecek eğitim görebilecekleri müesseseler ve kültürel faaliyetler düzenleme imkânlarını arttırmaları gerekiyor."

İbrahim'e kulak vermek, önerilerini dikkate almak gerek. Ve Almanya'ya döndüğünde "gençlik" ile ilgili konularda projeler üretmeyi hedefleyen İbrahim bir de tavsiyede bulunuyor:

"Gezmeyi çok seven biri olarak gençlerden bir isteğim olacak. Hani sorarlar ya, çok okuyan mı bilir, çok gezen mi? Ben sizlere gezin derim, yurtiçini, yurtdışını... Ama gezdiğiniz kadar da okuyun, turistlerden farkımız olsun. Gezelim ama Evliya Çelebi gibi. İbn Battuta gibi gezelim. Ufkumuz genişlesin, derdimiz, vizyonumuz olsun!"

Bu yazıyı okuyan herkesin, "İbrahim, iyi ki varsın!" dediğini duyar gibi oluyorum. Geleceğin insanı ancak senin gibi sorumluluk sahibi; kültürel değerlerini korumakla birlikte, gelişime açık, iletişim kurmaktan, farklılıklardan korkmayan gençler olacaktır. Acıyı tatlıya, gurbeti vatana, düşmanı dosta dönüştüren senin gibi gençler olacaktır elbet İbrahim. Sen ve senin gibi gençlerin Almanya'da atan kalpleri, kulağımızda bir küpe, boynumuzda bir vebal, yüreğimizde bir emanettir. İyi ki varsınız...

Gecikme

HASAN KARACA

Haziran, ramazan ve yine havalar çok sıcak. Fakat bu kez size oruçtan ve ramazandan bahsetmeyeceğim. Bahsetmeyeceğim, çünkü çok açım. Aç olunca da yemek üzerine konuşası gelmiyor insanın. Açların durumunu daha iyi anlıyorum da diyemeyeceğim. Çünkü oruç tutanla yemeği olmayan arasında bariz bir fark var. Oruç tutan akşama iftar sofrasına oturacağını biliyor. Aç kalan ise bu akşam ve sonraki gün ve gecelerde yemek bulup bulamayacağını bilmiyor. Zaten zor olan da aç durmak değil, yemek bulamıyor olmaktır. Fakat dediğim gibi, konum bu olmayacak. Sadece aç kalınca aklıma bu geldi. Oysa aç da değilim aslında. Yani tam anlamıyla aç değilim. İştahı olup karşılayamamak başka bir şey, aç olmak başka bir şey. Doğrusu en son ne zaman aç hissettiğimi hatırlamıyorum bile. Yani gerçekten aç... Sadece karşılanmamış iştah değil. Diyeceğim o ki birkaç saat içinde kocaman bir iftar

sofrasına oturacağım ve orada şu sıcak havaların daha da sıcak olmasına sebep olacağım. Küresel ısınma yediğiniz yemek miktarıyla da ilgili. Ayrıca yiyemediğiniz ve yiyip de hazmedemediğiniz yemek miktarıyla da. İşte böyle akşamı beklerken aynı zamanda bir metroyu ve bir arkadaşımı bekliyorum. Metronun tahmini geliş süresi dört dakika. Eğer ilgili göstergeye inanacaksak yani. Arkadaşımın tahmini gelme vakti iki dakika. Yani aslında iki dakika önce gelmiş olmalıydı. Fakat gelmedi. Bu durumda dört dakika sonra metro geldiğinde arkadaşım gelmemiş olursa toplamda altı dakika gecikmiş olur. Soru şu ki, böyle bir durumda metroya binmeli miyim, yoksa bir metroyu atlayıp muhtemelen artı yedi dakika yani şu andan itibaren on bir dakika sonra gelecek metroyu mu beklemeliyim ve o ikinci metro geldiğinde arkadaşım hâlâ gelmemişse nasıl davranmalıyım? Anlayacağınız oldukça karmaşık bir hesaplama zihnimi yoruyorum. Çünkü eğer bir sonraki

metroya binmezsem, kütüphanenin açılış saatine yetişemeyeceğim. Bu durumda da muhtemelen birinci tercihim olan oturma yerleri kapılmış olacak, bu da toplam ders performansımı etkileyecek. Ama binersem arkadaşım için bile birinci sınıf bir yer tutabilirim. Ama geç kalıp beni metroyla baş başa bırakan arkadaşıma bu iyiliği yapar mıyım? Elbette yaparım. Tabii metroya binersem. Tabii geç kalırsa. Tabii bu arada dakikalar ilerliyor ve metro da arkadaşım da gelmedi.

Bu arada akşam da iftara misafirler gelecek. Ve eğer onlar geç gelirse yani ezan okunduktan sonra gelirlerse iftar için onları bekler miyiz? Yoksa en azından orucumuzu bir hurmayla veya bir yudum suyla açar mıyız? Ne kadar bekleriz. On beş dakika gecikme affedilebilir mi? Ya yarım saat? Hazır bekliyorken bari bu arada akşam namazını kılalım diyen olur mu?

Hâsılı karmaşık bir durum. Bu arada birinci metroyu kaçırdım. Yani gitmesine izin verdim. Binmedim. Aslına bakılırsa arkadaşını beklemek insana aç kalanların durumu hakkında bilgi veriyor. İftarı beklemekten farklı. İftar

kesin gelecek, ama arkadaşım belki de gelmez. Zihnimi başka konularla meşgul etmek için etrafa bakıyorum. İnsanlara, afişlere. Yıl boyu herhangi bir dinî referansı olmayan, yurt dışında üretilen ürünler bile reklamlarını ramazanın bereketiyle yapıyor olmaları ilgimi çekiyor. Taze ürünlerle ve bolca donatılmış iftar sofralarında birbirine uzatılan ekmekler ve içecekler. Yaşlı genç ve çocukların bir arada olduğu huzur ve büyük aile ortamı. Kurgulanmış bir bereket. Üstelik aynı ürün, daha geçen ay bireysellik, bağımsızlık, tek başına olmak üzerinden reklam yapıyordu. Acaba arkadaşımı beklemeyip tek başıma, bağımsız mı hareket etsem, yoksa kurgulanmış birliktelik reklamının vaadine uyup bir metro daha mı kaçırsam diye düşünürken metro istasyona girdi. Aynı anda arkadaşımı da merdivenlerde gördüm. Beni fark edince acele etti. Ben acele etmemesi gerektiğini işaret ettim. Bu saatten sonra bir sonraki metroya da binebildik. Yanıma geldi. Üçüncü metroyu beklerken, öylesine, "İnşallah ders çalışmaktan iftara geç kalmayız." dedim. Bana döndü ve "Yoo, ben iftara hiç geç kalmam ki..." dedi.

Ramazanda nasıl beslenmeliyiz?

AYŞE NUR AKSUNGUR

Diyetisyen

Sıcacık pideler, kalabalık sofralar, çeşit çeşit iftariyelikler, şerbetler ve tatlılar... Ramazan geliyor ve sofralarımız şenleniyor... Herkes bir arada, uzun zamandır görüşemediğimiz dostlarımızla görüşmek, hem güzel vakit geçirmek hem de iftarımızı birlikte yapmak istiyoruz. Buraya kadar her şey çok güzel... Yalnız madalyonun diğer tarafına baktığımız zaman öğün sayısı ve saatlerin değişmesi, porsiyonların faz-

laşması, alınan kalorilerin artması, fiziksel aktivitenin azalması, uzun süren açlıkların beraberinde getirdiği halsizlikler, yorgunluklar, baş ağrıları, dikkat eksikliği ve unutkanlık da eşlik ediyor bu sürece...

Bu durumda bizlere düşen sorumluluk ramazanımızı hem ibadet hem beslenme açısından en iyi şekilde değerlendirebilmek. "Peki, nasıl yapalım?" dediğinizi duyar gibiyim. Gelin ramazan için yol haritamızı birlikte oluşturalım.

RAMAZANI SAĞLIKLI GEÇİREBİLMEK İÇİN BİRKAÇ KÜÇÜK TAVSİYE...

İlk önce iki tane hurma yiyerek kan şekerimizi dengeliyoruz. Daha sonra iki bardak ılık su içerek gün boyu susuz kalan vücudumuzun su ihtiyacını gideriyoruz. Midemize bir anda yüklenmemek için çorbamızı içip 15 dakika ara veriyoruz.

Bu sırada namazınızı kılabilirsiniz. "Misafirlikteyiz hocam, masadan kalkmak ayıp olur." diyenler var ise, çorbalarını içip salataları bitirdikten sonra ana yemeğe geçebilirler.

Ana yemekte fırında hazırlanmış veya ızgara et/tavuk/balığın yanında zeytinyağlı sebze veya yoğurt/cacık/ayran tüketebilirsiniz Ekmek olarak tam buğday ekmeği, kepekli ekmek veya çavdar ekmeğini tercih edilebilir.

İftar sofralarının vazgeçilmezleri arasında olan; sıvı ihtiyacını karşılamak ve kabızlık problemlerini önlemek amacıyla hazırlanan kompostolar, kayısı hoşafı, Osmanlı şerbetleri tüketilebilir. Bu içecekleri şekersiz tüketeceğimiz gibi az şekerle veya bal ile tatlandırabilirsiniz.

Yemek esnasında su tüketmek midenin hacmini büyüteceği için, sularımızı yemek öncesinde ve yemekten yarım saat sonra tüketmek ise daha sağlıklıdır.

Sahur ve iftarda sıvı alımı çok önemlidir, iftardan sahura kadar olan zaman aralığında azar azar, sık sık su içmeli; mideyi dinlendiren ve hazmı kolaylaştıran ıhlamur, nane, rezene, papatya gibi bitki çayları ile taze sıkılmış meyve ve sebze suları, komposto gibi içecekler tüketmelisiniz. Yine sahurda ayran tüketmek sıvı alımına yardımcı olduğu için doğru seçimdir.

Ramazan sofralarında hızlı ve fazla yemekten kaçınarak, yavaş yavaş ve küçük porsiyonlar tercih edebilirsiniz. Unutmayın beyine 15 dakikadan sonra doyma sinyalleri geliyor.

Ramazanda kronik hastalığı olup sürekli ilaç kullanması gerekenler, 65 yaş üzerindeki, böbrek hastaları ve diyaliz tedavisi alanlar, kan şekerinde ani düşme sorunu olanlar, emzirenler ve hamileler ise doktor kontrolünde oruç tutmalılar.

"Sahura kalkmadan oruç tutmak istiyorum." diyenler, metabolizmanın çalışması için sahur olmazsa olmazlarımızdandır. Bu yüzden ramazan günlerinin en önemli öğünlerinden olan sahurı ihmal etmemek gerekiyor. Gün boyu aç olacağımızdan sahurda özellikle emilimleri diğer besinlere kıyasla yavaş olan, kan şekerini daha yavaş yükselten ve tok tutan süt, peynir, yumurta, yoğurt gibi besinler ile bu besinlerden oluşan öğünler tüketilmelidir. Yanında domates, salatalık gibi sebzelerle bu öğünleri zenginleştirebiliriz.

Gelelim iftardaki en önemli vazgeçilmezimiz tatlılarımıza... Tatlıları yemekten hemen sonra değil de en az 2 saat sonra yemeliyiz. "Peki, tatlı olarak ne tüketelim?" diyenler varsa; sütlü, meyveli tatlılar ve dondurma yiyebilirsiniz. Az şekerli olmasına dikkat edelim. Unutmayalım ne kadar fazla yersek o kadar fazla kalori alırız ve daha sonra kilo vermek için ekstra çaba göstermemiz gerekir. Her gün tatlı yemek yerine haftada iki kere tatlı yiyebilirsiniz.

İBN SİNA

BEKİR ERDEM

Batı'da ve Doğu'da ün kazanmış olan İbn Sina, en çok tıp alanında bilinir.

Ancak o aynı zamanda önemli bir felsefecidir. Tıp ve felsefenin yanında, mantık, matematik, geometri, astronomi, fizik, kimya, farmakoloji, edebiyat, müzik ve arkeolojide de söz sahibi değerli bir âlimdir.

ibn Sina, Türk-İslam âleminin en iyi tanınan ve hakkında çok sayıda yayın bulunan en önemli bilim adamlarından biridir. Miladi 980 yılında bugünkü Özbekistan'ın Buhara şehri yakınında bulunan Afşan köyünde doğan İbn Sina, ömrünün son yıllarında çaresiz bir hastalığa yakalanarak 1037 yılında, 57 yaşında iken öldü. Mezarı bugünkü İran'ın içinde kalan Hemedan şehrinde. Bu yüzden bazıları onu İranlı zannetse de Türk olduğu önemli kaynaklarca kabul edilmektedir.

İbn Sina'nın asıl adı Hüseyin b. Abdullah b. Ali b. Sina El Belhi'dir. Ebu'l Ali olarak da bilinir. Ancak İbn Sina adıyla ünlü olmuştur. Batı dünyasında ise Avicenna adıyla tanınır. Yazdığı çok sayıda kitabı, Batı üniversitelerinde okutuldu. Batı'da ve Doğu'da ün kazanmış olan İbn Sina, en çok tıp alanında bilinir. Ancak o aynı zamanda önemli bir felsefecidir. Tıp ve felsefenin yanında, mantık, matematik, geometri, astronomi, fizik, kimya, farmakoloji, edebiyat, müzik ve arkeolojide de söz sahibi değerli bir âlimdir.

Olağanüstü zeki olan, hareketli ve kuvvetli bir hafızaya sahip İbn Sina; 10 yaşında iken Kur'an-ı Kerim'i ezberledi. Henüz 14 yaşında iken öğretmenlerini geçmeye başladı. 18 yaşına kadar, daha önce saydığımız bilim alanlarında kendisini yetiştirdi. Daha 17 yaşında iken Buhara Şehzadesi Nuh Bin Nasr Samani'yi tehlikeli ve amansız bir hastalıktan kurtardı. Bu nedenle de saray kütüphanesi müdürlüğüne getirildi. Burada okuduğu kitaplar ve yaptığı araştırmalar onun bilgi birikiminin daha da

genişlemesi ve derinleşmesini sağladı. 21 yaşında iken döneminin en iyi hekimlerinden biri sayılıyordu.

İbn Sina önceleri Buhara'da, sonra da Harezm'de yaşadı. Harezm medreselerinde Biruni ve diğer ünlü âlimlerle birlikte hocalık yaptı. Tıp biliminde ilerlediği ve başta Harezm padişahı olmak üzere birçok çaresiz hastalığı iyileştirdiği için Şeref'ül-Mülk, yani ülkenin şerefi, gururu, iftihar ettiği âlim unvanı ile vezir yapıldı. Sonra siyasal nedenlerle hapsedildi. Hapisten sonra düşmanlarının kötülüğünden kurtulmak için kentten kente göç etti.

Gazneli Mahmud'un Samani hanedanına son vermesi üzerine Buhara'dan Harezm'e gitti. Düzensiz yaşayışıyla Gazneli Mahmud'u kızdırınca Harezm'den ayrılarak Irak-ı Acem (İran'ın güneydoğu Azerbaycan bölgesi), Gurgench ve Rey'de dolaştı. Hayatının son yılları bilimsel araştırma gezileri ile geçti. Bu sırada ağır bir hastalığa yakalanarak vefat etti.

İbn Sina, en çok tanındığı alan olan tıbbı birçok yenilik getirdi. Uygulanan eski yöntemleri değiştirdi. Yeni keşifler yaptı. Şifa kitabıyla asırlarca devam edecek bir çığır açtı.

Daha o asırlarda damarlarımızdaki kanın, gıdayı taşıyan ve vücudu besleyen bir sıvı olduğunu keşfetti. Akciğer hareketlerinin göğüsle ilgisi, idrardaki şekerin varlığını ve kızıl hastalığını buldu. Ameliyatlarda ilk kez uyu-

İbn Sina'nın Latince'ye çevrilen El-Kanun fi'l-Tib kitabının kapağı, Venedik 1554.

tucu ilaçlar kullandı. Hastalıkların kaynağının mikrop- lar olduğunu ilk bulan da o oldu.

Bin sene kadar önce "Her hastalığı yapan bir kurttur. Ama onları görecektir aletimiz yok." diyen İbn Sina, bugün doktorların karnımıza parmaklarıyla vurarak hastalığı teşhis etme yöntemini ta o zamanlar uyguladı. Filtre kullanarak suyun temizlenmesi düşüncesi de ona aittir.

Onun zamanına kadar beyin gibi yumuşak dokuların iltihaplanacağına inanılır, ancak kemik gibi sert dokuların iltihaplanmadığı sanılırdı. İbn

Sina bu tezi de çürüttü. Bugün kemik gibi sert dokuların da iltihaplandığı bir gerçektir. Beyin iltihabı konusunda da sağlam tezler ortaya koydu.

İbn Sina hayvanlardaki şarbon hastalığı, bazı hastalıkların genetik sebepleri olabileceği, karaciğer hastalıkları, sarılık, sindirim bozuklukları, kanamalar, dalak ve mesane konusunda bugün kesin olarak kabul edilmiş görüşler ortaya koydu. Bilhassa sarılığın sebeplerini çok iyi anlattı. Akıl hastaları o çağlarda Avrupa'da karanlık dehlizlerde, mağaralarda zincire vurulurken, o insanca davranışın ruh ve akıl hastalıklarına iyi geleceğini savundu.

İbn Sina'nın 170 civarında eseri olduğu belirtilmektedir. En tanınmış eserlerinden biri Kitab-ı Şifa'dır. İnsanlık tarihinde tek bir kişi tarafından yazılan en kapsamlı eser olan Kitab-ı Şifa; mantık, fizik, geometri, astronomi, matematik, müzik ve metafizik konularında dönemin tüm bilgilerini bir araya getiren bir ansiklopedidir. Bu eserin adı daha sonra "En-Necat" olmuştur. İbn Sina'nın belki de en ünlü kitabı olan El-Kanun fi'l-Tib ise Yunan hekimlerinin bulgularına olduğu kadar kendi gözlem ve deneylerine de dayanan bir tıp ansiklopedisidir.

Bunların yanında El-İşaret ve't-Tenbihat, Hikmet-i Aruzi, Hikmet-i Meşrukiye, Esbab-ı Hudusi'l-Huruf başta olmak üzere pek çok eseri de önemlidir.

Belki gelecekte daha başka eserleri de ortaya çıkacak ve bu büyük âlimimiz daha iyi tanınacaktır.

İbn Sina, en çok tanındığı alan olan Tıp'ta birçok yenilik getirdi. Uygulanan eski yöntemleri değiştirdi. Yeni keşifler yaptı. Şifa kitabıyla asırlarca devam edecek bir çığır açtı.

RUH

TEMBELLİĞİ

SEZAI KARAKOÇ

SÖZ
uçar
YAZI
kalır

islam âleminin içine yuvarlandığı girdaplardan biri de “ruh tembelliği” veya “ruh pintiliği”, “ruh cimriliği”dir. Bu tembellik vücut tembelliğinden, mal cimriliğinden daha kötü ve yıkıcıdır. İslam âlemi için başlı başına bir felaket olan bu psikolojik daralış hâli, fiziki, maddi tembelliği de doğuran asıl sebeptir. Çalışkanlık, tembellik gerçekte ruha ait özelliklerdir. Ruhtan gelen arzu ve umutlar insanın maddi zahmetlere de katlanmasını kolaylaştırır. Fakat ruh tembelliği ve daha ilerisi ruh pintiliğine sapanmış bulunanlar için artık hayat dinamizmi çok uzakta kalmıştır. O ruh âdeta buz tutmuştur. Çözülmesi için bambaşka bir hava, bambaşka bir ateş lazımdır.

Cömert ruh, cennetteki Tuba ağacı gibidir. Pinti ruhsa, zakkum ağacı gibi... Cömert ruhun eserleri Tuba’nın yemişleri gibi en tatlı yemişlerdir. Pinti ruhtaki ise zakkumunki gibi acı ve zehirli. Pinti ruh dünyayı karanlıklaştırıştır

Ruhların yeniden eski soyluluğunu, genişliğini, cömertliğini kazanması için onu içten gizliden gizliye çökerten ayırık otlarından, karamuklardan temizlemek lazımdır.

kendine. Işık onu rahatsız eder. Ruhun ve zekânın yeni ihtimalini kuşkuyla karşılar. Her an doğması gereken günü bir adım daha ilerde karşılamaktan ürker ve üşenir. Allah’ın nimetlerini taze bir heyecanla karşılamaktan ıraktır. Her şeyi kanıksamış gibidir. Bezgindir. İdrak yönünden de kaya gibi serttir.

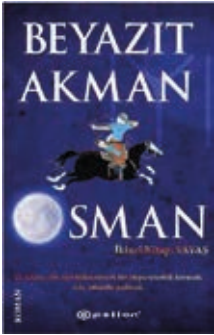
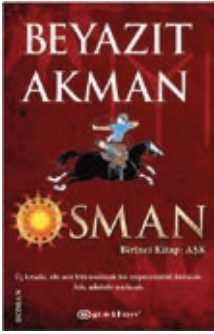
Haset, kin, kıskançlık, hile gibi kötü huylar pinti ruhta, tembel ruhta yuva kuracak ve girmemesine yerleşecektir. Cömert ruh, geniş ruh ise bu türlü duygularca yoklansa bile hemen savunmaya geçen ve direnen ruhtur, bu kötülükleri kendisine yaklaştırmayan, yaklaşsalar bile kısa zamanda onlardan temizlenmeye başlayan ruhtur. Gerçek Müslüman’ın ruhu cömert ruhtur. Bu ruhta haset yok, takdir vardır. Kıskançlık yok, gıpta, imrenme vardır. Gurur yok, vakar vardır. Zillet yok, tevazu vardır. Zem veya gıybet yok, hakikati yerinde ve gereğinde söylemek vardır.

Büyük hareketleri ve büyük medeniyet açılımlarını bü-

yük ruhlar, üstün ruhlar, kahraman ruhlar, geniş ruhlar, cömert ruhlar yapar. Küçük dar, korkak, alçak ve pinti ruhlarsa, en kutlu bir mirası bile eritip çürütüp yok edebilirler. En güzeli en çirkine çevirebilir, en yüceyi en aşağı hâle getirebilirler. İslam âlemi büyük dönemlerinden sonra böyle bir ruh tembelliği dönemine girdi. Giderek bu ruh tembelliği, ruh pintiliği hâlini aldı. Bugün, her alanda İslam ülkelerinde ruh pintiliğinin âdeta saltanatı hüküm sürmektedir.

Ruhların yeniden eski soyluluğunu, genişliğini, cömertliğini kazanması için onu içten gizliden gizliye çökerten ayırık otlarından, karamuklardan temizlemek lazımdır. Ruh ekinlerinin daha temiz ve gür büyümesi, başaklarının hakikat sütüyle dolu olması için âdeta Nil, Fırat, Dicle dolusu şelalelerin ruhtan akması, ruhun iman nuruyla yıkanması gerekir.

* Bu yazı Sezai Karakoç’un Düşünceler adlı eserinden alıntılanmıştır.

**Ateş yeryüzüne
hâkim olduğunda**

**Güneş Hilali do-
ğacak**

**Ve bir Türk,
insanlığa adaleti
getirecek**

**Atının yelesi
alevden, okunun
tüyü kartaldan
olacak...**

Birinci Kitap:
Aşk, s.313

"B"undan on yıl kadar önce, 2000'li yılların ortalarında Amerika'da yüksek lisansımı yaparken karar vermiştim Osman Gazi'nin romanını yazmaya" diyor Beyazıt Akman, kitabın yazılış serüvenini anlatırken. Yine yazara ait olan "Dünyanın İlk Günü" ve "Son Seferad" isimli eserlerinin ardından yazın dünyamıza konuk oluyor "Osman". Ve geniş bir perspektifle olayları ele alması, hiç dinmeyen bir serüven dizisi, sanki cam ekran karşısından izliyormuşçasına satırları takip ettirmesi gibi özelliklerle de okuyucunun e-linden düşüremediği bir hüviyete bürünüyor.

Eser iki kitap olarak karşımıza çıkıyor. "Birinci Kitap: Aşk"; Osman'ın henüz gençken kumandanlık ettiği küçük bir muharebede içine çekildiği kumpası anlatarak başlıyor. Yazar,

gerçeklerden hareketle kurguladığı metinde flashback ve flashforward teknikleriyle okurları kitap içinde bir zaman tüneline alıyor. Yüzyıllar boyunca dünyaya hükmedecek, insanlık ve medeniyet tarihinin görebileceği en büyük devletlerden biri olan Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi'nin hikâyesi bu tünelde ayrıntılarıyla sunuluyor.

"İkinci Kitap: Savaş" ise oldukça dramatik bir sahneyle başlıyor. Osman Bey'in hem kendisiyle hem de pek çok dâhili ve harici düşmanla olan mücadelelerini konu edinerek devam ediyor. Kayı aşiretinin Moğol istilası ve tekfurların baskıları nedeniyle her geçen gün yaşanması daha da zorlaşan bir bölgeye hapsolmesi, topluluğun günden güne nüfusunun artması ve Anadolu topraklarının tarihin en kanlı süreçlerden birinden geçmesi;

cihana adaleti, hoşgörüyü ve barışı getirmeyi kendine şiar edinmiş olan Osman'ı harekete geçiriyor. Hem tekfurlarla, hem de dünyada eşi benzeri görülmemiş bir vahşete imza aran Moğol çapulcularıyla mücadelede girişen Osman Gazi'nin destansı hikâyesi ilk kez bir tarihi romanda konu edilmiş olan 1302 Ba-feus Zaferi ile taçlanıyor ve kitap sona eriyor.

Kitap hem geçmişe hem de günümüze ışık tutan ve doğruluğunu yitirmeyecek olan bir tespitle belliğimize kazınmakta:

Her terör ona eninde sonunda dur diyecek bir kahraman yaratır.

Osman, Beyazıt Akman'ın kaleminden bir adalet ve onur mücadelesi...

GENÇLERE SORDUK...

RAMAZANDA AİLENİZLE BİRLİKTE SAHUR VE İFTAR YAPMAYA ÖZEN GÖSTERİYOR MUSUNUZ? RAMAZAN AYI AİLENİZDEKİ MANEVİ BAĞI NASIL ETKİLİYOR?

uzmanına
SORDUK

NAZLI ÖZBURUN

Uzman Aile Terapisti

Ramazan ayı dayanışmayı, birlik ve beraberlik duygularını arttıran ve yakınlaşmayı sağlayan çok önemli aylardan birisidir. Orucun kendisi bizzat yakınlaşmak anlamındadır. Oruçlu olma hâli kişiyi Allah'a yaklaştırırken, iftar ve sahurda kurulan sofralar ve paylaşılan yemekler de aileyi birbirine yaklaştırır. Özellikle çalışan anne babaların çocuklarıyla bir arada bulundukları süre ve ailecek birbirlerine ayırdıkları zaman kısıtlıyken rama-

zanda bu süre sahur ve iftar vakitleriyle artmakta ve ailenin duygusal ihtiyaçları doyurulmaktadır. Özellikle çocukların da katıldığı sahur ve iftar vakitlerinde bir arada olmayı, çocukların yaşı kaç olursa olsun destekleyelim. Çocuğa dini değerleri aktarma, ailece birlik ve beraberlik duygusunu güçlendirme noktasında bir fırsattır. Olumsuz bir etki bırakmaması için sahur ve iftar vakitlerinde gençleri ve çocukları sevdirek, zorlamadan,

ANNE BABALARINA SORDUK...

ÇOCUKLARINIZLA RAMAZAN BOYUNCA İFTAR VE SAHURU BİRLİKTE YAPAR MISINIZ? BU DURUM AİLE İÇİNDEKİ MANEVİ ATMOSFERİ NASIL ETKİLER?

aşırı baskıcı tutumdan uzak durarak, duygusal ihtiyacı da karşılayan bir tutum takınmalıyız.

Oruçlu olma hâli Allah'a yakınlık duygusu doğurur ve kişi, emri yerine getirmiş olmanın huzurunu yaşar. Ramazan ayının hakkını vererek yaşanması aile içi ilişkilerde de olumlu katkılar sağlar. İftar ve sahurlar vasıtasıyla görüşmeler, konuşmalar, hemhâl olmalar ve bunlarla birlikte aidiyet duygusu-

nun gelişmesi mümkündür. Allah'a yakın olmanın verdiği güven, kişide kaygıyı da azaltır. Oruç, toplumda kendisi gibi diğer insanların da aynı sıkıntılara katlanıp, umutla karşılığını beklemesi nedeniyle, toplumsal olarak da birleştirici role sahiptir.

Kısacası; ramazan ayının psikolojimize, ruh hâlimize, aile olarak birlik ve beraberliğimize olumlu birçok etkisi vardır. Bu ayı maneviyatın huzurunu göz ardı etmeden fiziksel

ihtiyaçları kontrol altına almakla beraber psikoloji onarma ayı olarak da düşünebiliriz. Egonun eğitimi, sevgi, vicdan, değer, inanç ve geleneklerin önemiyle yüzleşmemizde bir iç hesaplaşmayla karşı karşıya gelip kendi kusur ve eksikliklerimizin, anne baba olarak çocuklarımızla ilişkilerimizin farkına varma ve bunları düzeltme adına ramazan ayı önemli ve değerlidir. Hakkını verebilmek dileğiyle... Hayırlı Ramazanlar...

El-Azîz: Dengi ve benzeri bulunmayacak derecede değerli ve şerefli; güçlü ve daima üstün gelen...

KISSADAN HİSSE

Göl olmaya çalışmak

Hint usta, çırağının sürekli şikâyet etmesinden usanmıştır. Bir gün ondan tuz getirmesini ister. Çırak tuzu getirdiğinde ustası ona bir avuç tuzu bir bardak suya atıp içmesini söyler. Çırak, ustanın dediğini yapar; ancak tuzlu suyu içtiği an yüzünü ekşitir.

"Tadı nasıl?" diye soran ustasına öfkeyle: "Acı!" der. Usta gülerek çırağını dışarıya çıkarır. Gölün kıyısına kadar yürürler. Bu sefer çırağına bir avuç tuzu göle atıp gölden su içmesini söyler. Çırak tekrar söyleneni yapar. Usta aynı soruyu sorar: "Tadı nasıl?" Bu kez çırak, "Ferahlatıcı!" diye cevap verir. "Tuzun tadını aldın mı?" diye sorar usta. "Hayır." diye cevaplar çırak.

Bunun üzerine usta suyun kenarındaki çırağın yanına oturur ve şöyle der: "Hayattaki sıkıntılar tuza benzer. Ne azdır ne de çok. Sıkıntıların miktarı hep aynıdır, ancak bu ıstırapın acılığı neyin içine konulduğuna bağlıdır. Yapman gereken, sana sıkıntı veren şey ile ilgili his dünyanı genişletmektir. Bunun için bardak olmayı bırak ve göl olmaya çalış..."

BİR DUA

"(Mûsâ), 'Ey Rabbim! Beni ve kardeşimi bağışla. Bizi kendi rahmetine sok. Sen merhametlilerin en merhametlisin' dedi." (A'raf, 7/151.)

BİR İNCİ

İnsanlar birbirinin dışını görür. Allah Teâlâ ise hem dışını hem içini görür. Bunu bilen bir kimsenin işleri ve düşünceleri edepli olur. (İmam Gazali)

Diyanet Aylık Dergi'nin eki olan Diyanet Aile mevcut pek çok aile ve yaşam dergisinden daha iyi bir içerik üretiyor. Yayın ekibini tebrik ederim.

AYŞENUR ARBOĞA

Derginizin bana hitap etmesindeki en önemli etken, geniş bir perspektifle olayları incelemeniz. Ele aldığınız konularda meseleyi pek çok yönüyle, tafsilatlı anlatmanız ve benim gibi okurların aklına gelen ya da gelebilecek sorulara cevap vermeniz. Emeğinize sağlık...

DOĞAN KIVRAK Kütahya

Günümüzün en önemli problemlerinden biri tam manasıyla bir vizyona sahip olamamak maalesef. Ama sizin derginiz bu problemin ötesine geçmiş görünüyor. İşlediğiniz konulardan bu konuları işleyiş tarzınıza, köşelerinizin ve yazılarının çeşitliliğinden bu yazıların her birinin kapsayıcı ve kuşatıcı olmasına kadar pek çok özelliğinizle bir vizyon doğrultusunda hazırladığınız belli oluyor dergiyi. Olumsuz anlamda eleştirilecek hususlarınız yok mu? Var tabi ki. Derginin zamanında elimize ulaşmaması başlı başına bir problem oluşturmakta. Bu sorunu çözerseniz vizyonunuzu tam olarak gerçekleştirebileceğinizi düşünüyorum. Çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

SIDIKA TELEK Samsun

Cıvıl cıvıl... Derginizi baştan sonra incelediğimde aklıma gelen sıfat bu galiba. Bu denli ilgi uyandırıcı ve konusunu kuşatıcı yazıları öyle etkili fotoğraflarla hazırlıyorsunuz ki insan ister istemez cıvıl cıvıl diyor derginizi görünce. Görsel zenginlik bir derginin olmazsa olmazı bence. Ve siz bunu genellikle başarabiliyorsunuz. Tüm ekibe iyi çalışmalar.

SİNEM DUMAN Gebze

Kabul ediyorum, pek normal biri sayılmam! Aslında ruh halimin anormal olup olmadığını bile tam kestiremiyorum. Beni, küçük yaşta okuduğum kitaplar zehirledi! Yaşımın kavrayabileceğinden fazla kitap okurdum. Okuya okuya kendimi tanımaya başladım. Artık kendimin yakasını bırakamaz hâle gelmiştim. Kendimi çözmeli, kendimi bulmalıydım. Bu sebeple iletişim kabiliyetim daha çok içe dönüktür. Gözümde dünyanın, varlığın ve eşyanın hiçbir değeri yoktur. Biliyorum ki her ne yaratılmışsa insana dair, hep bir adım ötemde durur ama ben hiç bir zaman ulaşamam. İnsanlardan kaçırım, hayvanlardan ürker, geceden korkarım. Hep parasız olduğumda dünyanın diğer ucundaki yerleri keşfetme arzusuyla yanarım. Ve her seferinde kendimi kitap okurken bulurum. İnsanları, daha önce görmediğim yerleri, bilmediğim ne varsa kitaplarla keşfederim, kitaplarla konuşurum. Yurt içinde ve yurt dışında birçok dergiyi takip ederim. Şimdi kendi kendinize soruyorsunuzdur, "tüm bunları bize neden yazıyorsun?" diye. Cevap:

Yıllardır derginizle de konuşuyorum ve sizinle tanışmak istedim. Ben Onur. Tanıştığımıza memnun oldum. İyi ki varsınız...

ONUR PEYK Ankara

Derginizle bir arkadaşım sayesinde tanışma fırsatı buldum. Bağımlılık yazınız beni çok etkiledi. Bu tarz konuları ele almanız özellikle biz genç yaştakiler için oldukça önemli. Sesinizin tüm insanlığa ulaşabilmesi dilekleriyle... Teşekkürler Diyanet Aile Dergisi.

CUMALİ TAŞ Rize

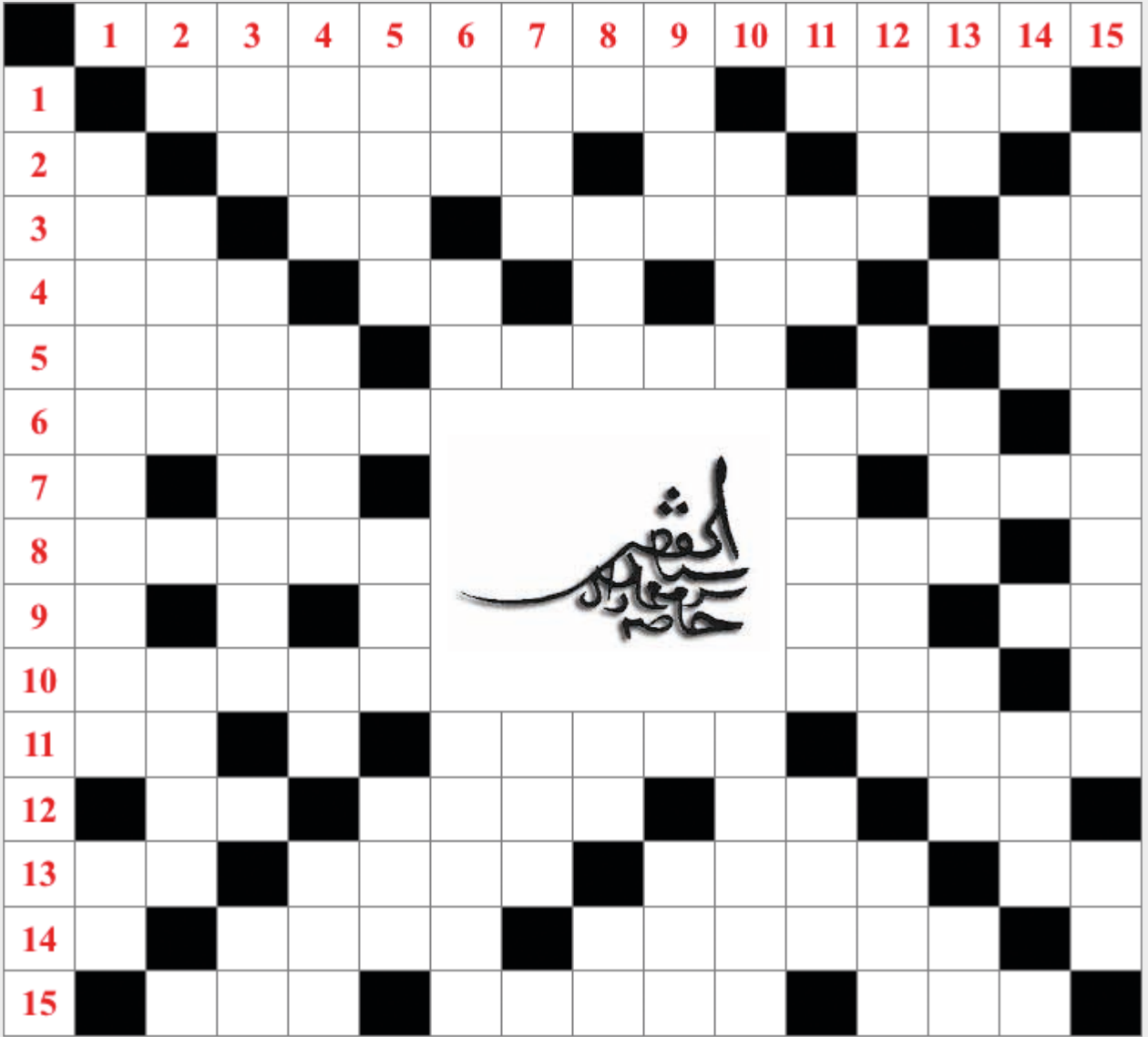
Geçen ay düzenlenen fuarda görevlilerden biri mobil uygulamamızı tanıttı. Arkadaşlarımla ilk önce dinlediğimde çok da önem vermemiştim açıkçası. Sonra okulda yine muhabbeti geçti. Meğer bir arkadaşım indirmiş uygulamayı ve çok beğenmiş. Bence de çok güzel bir uygulama yapmışsınız. Keşke ilk önce ben indirseydim.

ALİ SADIK ŞANLI İstanbul

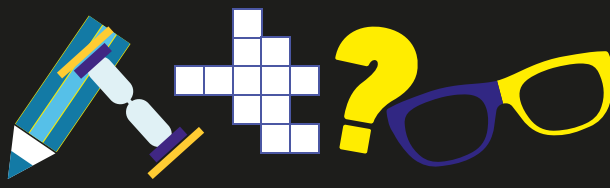
Diyanet İşleri Başkanlığı son yıllarda çok güzel işler yapıyor. Bunlardan biri de Diyanet Aile Dergisi. Keşke özel bir çalışma yapsanız da tüm dergilerinize bir anda sahip olabilsek. Tüm Diyanet camiasına ve de özellikle yayın ekibine selamlar.

ÖZLEM SAKARYA Aydın

BULMACA

SOLDAN SAĞA 1- Kaldıraç. – Yanlış, kusur, yanlışla, yanlışlı. **2-** Bir olay, bir olgu üzerine çeşitli iletişim araçları vasıtasıyla edinilen bilgi, salık. – Lit-yum elementinin kimyasal simgesi. – Saka Türklerinin İskender ile yaptıkları mücadeleleri anlatan, efsanevi özellikler taşıyan bir Türk destanının adı. **3-** Bir cismin veya alanın sınırları arasında bulunan kısmı, dâhil. – Müzikte bir nota. – Bir hastalığın uzun süre devam etmesi durumu, müzmin. – Şaşma, şaşkınlık bildiren bir söz. **4-** Parlak olmayan, donuk renkli. – Bu kelimesine göre mekânda veya zamanda biraz daha uzak olanı niteleyen söz. – Kızıl, kırmızı; hile anlamında da kullanılır. – Söz, lakırtı. **5-** İştiğal edildiğinde kişiyi gereksizliğe ve zamanı boşa geçirmeye sürükleyen şey. – Mekke döneminde nazil olan ve adını onuncu ayette geçen duman anlamındaki sözcükten alan Kur'an'ın indirilişi, müşriklerin ona karşı tutumu, Firavun ve halkının başlarına gelen azaplar, Kureyş'in Hz. Peygamberi yalanlaması, iyilerin ve kötülerin karşılaştıkları akıbeti konu edinen sure. – Hollanda'nın uluslararası plaka kodu. **6-** Masa tenisi, tenis vb. oyunlarda topa vurmak için kullanılan, oval tahta bir kasnağa gerilmiş bir ağla veya lastikle kaplanmış saplı araç, vuraç. – Geleneksel olarak yayılan veya toplumun hayal gücü etkisiyle biçim değiştiren alegorik bir anlatımı olan halk hikâyesi, mitos. **7-** En kısa zaman dilimi, lahza. – Su yosunu. **8-** Medine döneminde nazil olan, 31 ayetten oluşan, ilk ayetinde yer alan "ed-dehr" kelimesinden dolayı Dehr suresi diye de bilinen, ahiret hayatıyla ilgili meseleleri ve özellikle takva sahiplerinin cennette kavuşacakları çeşitli nimetleri konu edinen Kur'an-ı Kerim'in 76. suresinin adı. – Gümüş. **9-** Temizliğin, saflığın rengi, kara karşıtı. – Tanınma durumu, şan, şöhrat. **10-** Yaş, meslek, toplumsal durum vb. bakımından birbirine eşit olanlardan her biri, boydaş. – Kaynağı mitolojik çağlara dayanan kırılgı bir çalgı. **11-** Başına geldiği isme olumsuzluk anlamı katan Farsça kökenli bir ön ek. – Isıtma tesisatında ısı dağıtımını, içinden sıcak su geçerek sağlayan dilim, radyatör. – Kur'an-ı Kerim'de pek çok ayette zikredilen; hayâsızlık ve çok kötü bir yol olarak nitelendirildiği için yaklaşılmaması kesin bir dille yasaklanan büyük günah; aralarında evlilik bağı olmayan kişiler arasındaki münasebet. **12-** Müzikte bir nota. – Babanın kız kardeşi. – Mağara, kovuk anlamında bir sözcük. – Eski dilde su, âb. **13-** Binme, yük çekme, taşıma gibi hizmetlerde kullanılan tek tırnaklı bir hayvan. – Öğretici veya edebî bir eserde işlenen konu, düşünce, görüş, tem, ana konu. – Orta Doğu ile Kuzey Afrika'nın büyük bir bölümünde yaşayan halk ve bu halkın soyundan olan kimse. –

Temel içeceğimiz. **14-** Bakımlı küçük orman. – Piston. **15-** Fiilde zaman anlamına gelen bir edebiyat terimi. – Verimsiz veya susuz toprak. – Allah'a göre insan, abd.

YUKARIDAN AŞAĞI 1- Kanunî Sultan Süleyman, II. Selim ve III. Murat dönemlerinde Osmanlı Baş Mimarı olarak görev yapan; başta kendi tabiriyle "ustalık eserim" olarak adlandırdığı Selimiye Camii olmak üzere pek çok köprü, darüşşifa, su yolu inşa eden; 1588'de İstanbul'da hayata gözlerini yuman; resimde imzası yer alan Türk-İslam geleneğinin yetiştirmiş olduğu en büyük mimar. – İplik, sicim, tel vb. ince şeylerden kafes biçiminde yapılmış örgü. **2-** Herhangi bir işi yapmak için ortaya konan güç, zorlu, sürekli çalışma, gayret, ceht, efor. – Bir kimsenin kimliğini gösteren, kutlamalarda veya kendini tanıtmada kullanılan, çoğunlukla beyaz, küçük, ince karton parçası, kartvizit. **3-** Mazlumdan alındığında aheste aheste çıkacağına inanılan, ses to-nuna göre farklı duyguları ifade eden sözcük. – Adını, ilk ayetinde yer alan ve çoklukla övünme anlamına gelen sözcükten alan Kur'an-ı Kerim'in 102. suresi. – Bir bağlaç. **4-** İsim, ün. – Sitayış, methediş, övme. – Acıkmış olan. – Okunan akşam ezanı ile birlikte patlayan, ramazan sembollerimizden biri. **5-** Orta oyununda bir karakter. – Kalem Suresi'nin başındaki haruf-ı mukatta da olan Arap alfabesinin 25. harfi. – Önüne geldiği ismin benzerlerini "teker teker hepsi, birer birer hepsi" gibi anlamlarla kapsayacak biçimde genelleştiren sıfat. **6-** İki kelime veya iki cümle arasına girerek aralarında bir bağ olduğunu anlatan söz. – Telli bir musiki aleti. – Koza biçimindeki meyvesi üç, dört, beş dilimli olan; tekstil sektörünün ham maddesi sayılan; sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi. **7-** Bir işi yapabilme gücü, kudret, iktidar. – Gözde sarıya çalan kestane rengi. **8-** Dinlerin insanda vücuttan ayrı bir varlık olarak kabul ettiği öz, tin, can kuşu. – Uzaklık belirtmek için kullanılan bir ünlem. – İran'ın uluslararası plaka kodu. **9-** Telefon sözcüğü. – Cet, dede, baba. **10-** İnanma, güvenme, iman, inanç. – Kimyasal adı kalsiyum hidroksit olan; mermer, tebeşir, alçı gibi pek çok taşın özünü oluşturan madde. **11-** Şehir, vilayet. – Hayale dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî tür. – Eski dilde ekmek. **12-** Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, sevi. – Matematikte 3,14 sabit değerine karşılık gelen sayının adı. – İkiisi bir arada dünyaya gelen çocuk. – Katı, sert, sıkı, sağlam anlamlarında kullanılan bir sıfat. **13-** Kızgınlık bildiren bir ünlem. – Eksiksiz, kesintisiz, bütün. – Osmanlılarda halk dilinde Roma kentine verilen ad. – Kurçatovyum elementinin kimyasal simgesi. **14-** Bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü. – Kur'an-ı Kerim'in son suresinin adı. **15-** Bitinya, Pontus ve Galatya bölgeleri arasında kalan; Anadolu'nun en eski yerleşim yerlerinden biri olan; bugünkü Kastamonu, Sinop ve Zonguldak illerinin bulunduğu Karadeniz kıyısındaki tarihsel bölgeye verilen isim. – Genellikle uzun bir nesnenin incelenerek biten son ve sivri noktası.

	8	3		5				9
	9		3		4	8	5	
	4	7			9			3
9			4					
	7						9	
					1			2
7			9			3	6	
	5	9	6		3		8	
4				8		9	1	

SUDOKU KURALLARI

Oyunun amacı dokuzar hücreden oluşan 9 eşit kutuya bölünmüş bir alan üzerinde sayıları tekrar etmeyecek şekilde dizmeyi başarmak. Her satır ve sütunda 1'den 9'a kadar olan sayıları sadece bir kez kullanarak dizmeniz gerekiyor. Aynı şekilde çizgilerle ayrılmış her kutu içerisinde de 1'den 9'a kadar olan sayılar da sadece bir kez kullanılmak zorundadır. Sudoku, hem zevkli bir bulmaca hem de iyi bir zihin jimnastiğidir. İyi eğlenceler.

ÇÖZÜMLER

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	M	A	N	I	V	E	L	A	H	A	T	A		
2	M	H	A	B	E	R	L	I	S					P
3	I	C	M	I	K	R	O	N	I	K				Y
4	M	A	T	S	U	U	A	L						F
5	A	B	E	S	D	U	H	A	N	P				N
6	R	A	K	E	T				M	I	T	A		
7	S	A	N						A	A	L	G		
8	I	N	S	A	N				S	I	M	O		
9	N	C	A	U					A	K	C	N		
10	A	K	R	A	N				L	I	R	Y		
11	N	A	C			P	E	T	E	K		Z	I	N
12	R	E	H	A	L	A	I	N						
13	A	T	T	E	M	A			A	R	A	P		S
14	G		N	O	R	U		I	T	E	N	E	K	C
15	K	I	P		K	T	R	A	C		K	N		L

6	8	3	1	5	2	7	4	9
2	9	1	3	7	4	8	5	6
5	4	7	8	6	9	1	2	3
9	1	2	4	3	6	5	7	8
3	7	4	5	2	8	6	9	1
8	6	5	7	9	1	4	3	2
7	2	8	9	1	5	3	6	4
1	5	9	6	4	3	2	8	7
4	3	6	2	8	7	9	1	5

TUĞBA GÜNER

RAMAZAN DUASI

Yâ Rab, řu muazzam Ramazan hürmetine,
Kaldır aradan vahdete hâil ne ise;
Yâ Rab, řu asırlarca süren tefrikadan,
Artık ezilip düşmesin ümmet ye'se.
Mâdâm ki verdin bize bir rûh-i nevîn...
Yâ Rab, daha bir nefha-i te'yîd insin!

MEHMET AKİF

